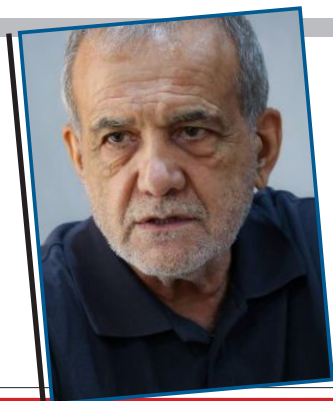

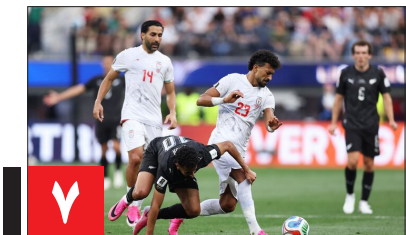

مثلث طلایی؛ محرک‌های صعود بورس

۶

بندر کنگ، قلب تاریخ دریاوردی هرمزگان

۷

رویای صعود هنوز زنده است

۸

از ملبورن تا مارادونا روی صحنه تئاتر

عکس: مرز اقتصاد

مهار مشعل‌ها؛ راهکار جبران کسری گاز

آسیب‌دیدگی بخشی از تأسیسات پارس جنوبی خطر تشدید ناترازی گاز در زمستان را افزایش داده است...

صفحه ۵

قیمت خودرو؛ فرمولی که همچنان محل مناقشه

افزایش اخیر قیمت خودروهای داخلی بار دیگر نحوه تعیین قیمت در این صنعت را به کانون توجه برده است؛ سازوکاری...

صفحه ۲

تقلید از ابتکارات نفتی تهران برای عبور از بن‌بست انرژی

بتقلید نفتی و اشنگتن از تهران بحران هرمز قواعد تجارت جهانی نفت را دگرگون کرد؛ تاجایی که آمریکا برای حفظ جریان...

صفحه ۲

مثلث طلایی؛ محرک‌های صعود بورس

کریم حسن پور – بازار سرمایه در هفته‌های اخیر یکی از کم‌سابقه‌ترین دوره‌های رونق خود را پشت سر گذاشته است. شاخص‌های بورسی پس از بازگشایی بازار در ۲۹ اردیبهشت‌ماه، در شرایطی که اقتصاد همچنان با پیامدهای جنگ تحمیلی مواجه بود، رشد قابل توجهی را تجربه کرده‌اند؛ به گونه‌ای که بازدهی بورس در این مدت از بسیاری از بازارهای رقیب پیشی گرفته و به بیش از ۳۰ درصد رسیده است.

❖ **شاخص تا کجا می‌تواند رشد کند؟**
آقای‌زنگی درباره امکان ادامه رشد بازار سرمایه گفت: «هوسان، ذات بازار است و نمی‌توان برای آن بازه زمانی قطعی تعیین کرد. توافقی که قرار است دستور کار توافق نهایی باشد، حتماً فراز و نشیب خواهد داشت. سوء تفاهم‌ها، تنش‌های مقطعی، تأخیر در آزادسازی منابع یا اتفاقات مشابه می‌تواند برای بازار چالش ایجاد کند، اما با فرض ثبات شرایط فعلی، بر این برد حرکت بازار مثبت است.»

او پیش‌بینی کرد در صورت حفظ شرایط موجود، شاخص کل بورس می‌تواند تا شهریورماه به محدوده ۶ میلیون واحد نیز برسد. با این حال، این کارشناس تأکید کرد که سرمایه‌گذاری در بورس باید با نگاه بلندمدت، تحلیل بنیادی و توجه به میزان ریسک‌پذیری هر فرد انجام شود. آقای‌زنگی در توصیه به فعالان بازار گفت: «فشار مالی هر شخص، ترکیب دارایی‌ها و میزان ریسک‌پذیری او متفاوت است. بنابراین نمی‌توان نسخه واحدی برای همه پیچید. در کل، سرمایه‌گذاری باید از محل پس‌اندازهای بلندمدت و بر پایه پرتفوی متنوعی بر تحلیل بنیادی و سپس تحلیل تکنیکال انجام شود.» او همچنین برخی صنایع را برای شرایط فعلی کمریسک‌تر دانست و افزود: «همادهایی که مواد اولیه خود را بیشتر از داخل کشور تأمین می‌کنند و محصولاتشان را در بازار داخلی می‌فروشند، می‌توانند بیشتر مورد توجه باشند؛ زیرا این صنایع کمتر در معرض تهدیدهای ناشی از جنگ و تحریم قرار دارند. صنایعی مانند غذایی، کشاورزی، قند و شکر از این جنس هستند، زیرا مواد اولیه آنها عمدتاً داخلی است و در سطوح قیمتی حفاظتی قرار دارند.»

❖ **بورس هنوز از بازارهای دیگر عقب است**
مصطفی صفاری، فعال بازار سرمایه، نیز در گفت‌وگو با «ایران» علت سبزپوش شدن بورس را عقب‌ماندگی این بازار از سایر بازارهای دارایی دانست و گفت: «بورس جامانده از تمام بازارهاست. ارزش بازار سرمایه در اوج سال ۹۹ حدود ۴۲۰ میلیارد دلار بود. در دولت قبل این رقم کاهش یافت و در ادامه به سطوح پایین‌تری رسید. حتی در مقطعی ارزش بازار داری بازار تا حدود ۷۰ میلیارد دلار هم پایین آمد. طبیعی است که در چنین شرایطی شاخص باید رشد کند.»

او معتقد است بخشی از رشد فعلی بورس، رشد اسمی است و نباید آن را الزاماً به معنای رشد واقعی دانست. صفاری توضیح داد: «ما دچار توهم پولی هستیم و فکر می‌کنیم صد تومان امروز با صد تومان یک سال قبل یکی است؛ در حالی که ارزش پول تغییر کرده است. بنابراین اگر شاخص رشد می‌کند، بخشی از آن ناشی از تورم و کاهش ارزش پول است. رشد واقعی بورس هنوز به‌طور کامل اتفاق نیفتاده است. به باور این فعال بازار سرمایه، اگر فضای سیاسی و اقتصادی آرام‌تر نشود، بورس می‌تواند بخشی از عقب‌ماندگی خود را جبران کند. او گفت: «به خاطر اتفاقات سیاسی، شکوفایی بورس به تأخیر افتاد. حالا اگر آسمان اقتصادی ایران صاف‌تر شود، شاخص می‌تواند رشد خود را ادامه دهد.»

❖ **مقایسه بورس با طلا، خودرو و مسکن**
صفاری درباره وضعیت بازارهای موازی نیز گفت: «بازار خودرو به دلیل افزایش هزینه تمام‌شده رشد کرد و خودرو معمولاً با تورم سریع‌تر گران می‌شود. طلا هم در دو سال گذشته بازدهی بالایی داشته و طبیعی است که در مقطعی از شتاب رشد آن کاسته شود تا سایر بازارها خود را به آن نزدیک کنند.» او با اشاره به نسبت بورس و طلا افزود: «اگر بورس را با شاخص طلا مقایسه کنیم، بازار سهام هنوز در یکی از پایین‌ترین سطوح تاریخی خود قرار دارد. معمولاً ابتدا بورس حرکت می‌کند و بعد بازارهایی مانند مسکن نیز تحت تأثیر قرار می‌گیرند. البته مسیر طلا به عوامل جهانی مانند سیاست‌های چین و آمریکا نیز وابسته است.» صفاری برای توضیح اثر تورم بر ارزش سهام مثالی از یک شرکت تولیدکننده تخم‌مرغ در بورس مطرح کرد و گفت: «در دوره اوج بازار، یک سهم این شرکت تقریباً معادل قیمت یک شانه تخم‌مرغ بود، اما امروز ارزش آن سهم حتی از قیمت یک تخم‌مرغ هم کمتر شده است. این نشان می‌دهد تورم چه اثری بر ارزش دارایی‌ها و قیمت‌گذاری بازار گذاشته است.»

❖ **بازگشت مردم به بورس؟**

این فعال بازار سرمایه معتقد است با ادامه روند فعلی، مردم دوباره به سمت بورس خواهند آمد، اما تأکید می‌کند شیوه ورود به بازار اهمیت زیادی دارد. او گفت: «مردم باز هم به سمت بورس می‌آیند، اما توصیه من این است که ورود آنها غیرمستقیم و از مسیر سیدگردان‌ها یا ابزارهای حرفه‌ای باشد. بهتر است سرمایه‌گذاران خود را برگیر خرید و فروش‌های هیجانی نشوند و کمتر به دنبال‌های سیگنال‌فروش اعتماد کنند.»

ارزش داری بازار کاهش یافته و همین موضوع در کنار ظرفیت‌های ناشی از افزایش سرمایه‌گذاری با توجه به اصول توافقات، بازار را برای ورود نقدینگی جذاب‌تر کرده است.»

این کارشناس بازار سرمایه معتقد است کاهش ارزش داری بورس در سال‌های اخیر یکی از دلایل مهم توجه دوباره سرمایه‌گذاران به بازار سهام است. به باور او، بخشی از رشد اخیر در واقع جبران عقب‌ماندگی بورس نسبت به سایر بازارهاست؛ بازارهایی که طی سال‌های گذشته تحت تأثیر تورم، افزایش نرخ ارز و رشد قیمت دارایی‌ها، بازدهی قابل توجهی داشته‌اند

❖ **صف خرید در نمادهای آسیب‌دیده**
یکی از نکات قابل توجه معاملات اخیر، شکل‌گیری تقاضا حتی برای برخی نمادهایی بود که در جریان جنگ تحمیلی یا به‌واسطه پیامدهای آن با آسیب‌هایی مواجه شده بودند. آقای‌زنگی در این‌باره گفت: «مادهایی که آسیب دیده‌اند، اگر چه از نظر فیزیکی دچار خسارت شده‌اند، اما این آسیب‌ها غیرقابل حل نیست. طبق اعلام مدیران شرکت‌ها، در یک بازه زمانی امکان اصلاح و بازسازی وجود دارد.» او با اشاره به وضعیت برخی صنایع، به‌ویژه پتروشیمی‌ها، توضیح داد: «حتی اگر صدمات جدی باشد، بخش مهمی از مشکلات به موضوعاتی مانند کمبود مواد اولیه یا محوریات گاز بازمی‌گردد. خطوط تولید در صنعت پتروشیمی قابل بازسازی است و نگاه خوش‌بینانه به آینده سرمایه‌گذاری باعث شده مردم دوباره به سمت بورس بیایند.» به گفته این کارشناس، طرح موضوع سرمایه‌گذاری‌های جدید در فضای پساتوافق نیز بر انتظارات فعالان بازار اثر گذاشته است. او گفت: «گفته می‌شود رقبی در حدود ۳۰۰ میلیارد دلار به عنوان سرمایه‌گذاری در توافقات مطرح شده که همین خبر می‌تواند برای صنایع بورسی مثبت تلقی شود. قیمت‌های قبل از جنگ تا امروز، با توجه به تورم و رشد سایر بازارها، تغییر کرده و بورس از این گردونه عقب مانده بود. از این منظر، رشد فعلی بازار قابل توجیه است.»

این رشد در حالی رخ داده که صندوق‌های طلا که طی ماه‌های گذشته یکی از مهم‌ترین پناهگاه‌های سرمایه‌گذاری برای مردم به شمار می‌رفتند، در همین بازه زمانی بازدهی قابل توجهی نداشته‌اند و حتی در برخی مقاطع با عملکرد منفی مواجه شده‌اند. همین تغییر در بازدهی بازارها باعث شده بخشی از سرمایه‌گذاران دوباره بازار سهام را به عنوان یکی از گزینه‌های جدی سرمایه‌گذاری بررسی کنند.

از سوی دیگر، توقف نسبی رشد اونس جهانی طلا و نوسان‌های کاهشی دلار، جذابیت کوتاه‌مدت بازار طلا و ارز را کاهش داده است. بازار خودرو و مسکن نیز به دلیل نیاز به سرمایه بالا، برای بخش بزرگی از جامعه به‌راحتی قابل دسترس نیست. در چنین فضایی، بورس که طی سال‌های گذشته قابل دسترس‌تر است، با بازارهای موازی جا مانده بود، دوباره مورد توجه قرار گرفته است. با این حال، رشد اخیر بورس به معنای حذف ریسک‌ها نیست. بازار سهام همچنان تحت تأثیر متغیرهایی مانند میزان پایبندی طرفین به توافق، زمان‌بر بودن بازگشت اقتصاد به شرایط عادی، وضعیت نقدینگی، نرخ ارز و تداوم تنش‌ها در منطقه قرار دارد. از همین رو، پرسش اصلی این است که آیا روند صعودی بورس می‌تواند ادامه پیدا کند و سرمایه‌گذاران در مواجهه با این رشد باید چه ملاحظاتی را در نظر بگیرند؟

❖ **بورس چرا سبز شد؟**
فریدین آقای‌زنگی کارشناس بازار سرمایه، درباره دلایل سبزپوشی بورس در روزهای اخیر گفت: «بخشی از رشد بازار به خبرهای مربوط به توافق برمی‌گردد و بخش دیگر به سطح ارزندگی بازار مربوط است. از ابتدای سال ۱۴۰۴ شاخص بورس بازدهی بالا داشته و طبیعی است که هیجانات سیاسی و اقتصادی همواره بر بورس اثر بگذارد. همان‌طور که هفته گذشته شاهد صف خرید یکپارچه بودیم، اکنون نیز سبزپوشی بازار را می‌بینیم.» به گفته او، اگرچه نمی‌توان گفت همه قیمت‌ها در بهترین سطح ممکن قرار دارند، اما کلیت بازار از نظر ارزش‌گذاری در وضعیت مناسبی قرار گرفته است. آقای‌زنگی افزود: «بازار ما هنوز جای رشد دارد.

واقعیت این است که بسیاری از سرمایه‌گذاران کلان، وقتی امکان فعالیت در منطقه آزاد در نزدیکی مرکز تهران را داشته باشند، به دلیل دسترسی بهتر، امنیت سرمایه‌گذاری، زیرساخت مناسب‌تر و ارتباط آسان‌تر با بازار، ترجیح می‌دهند در چنین نقطه‌ای مستقر شوند تا در مناطق دوردست‌تر. این موضوع می‌تواند به جذب سرمایه‌های بزرگ، ایجاد اشتغال، توسعه خدمات لجستیکی و تقویت جایگاه ایران در تجارت منطقه‌ای کمک کند. در کنار این ظرفیت اقتصادی، موضوع پلاک‌گذاری اخیر خودروهای منطقه آزاد نیز با تأیید اجتماعی مهمی داشته است. این اقدام موجی از امید را در میان مردم مناطق آزاد ۱۸ گانه ایران ایجاد کرده؛ امید به اینکه امکان دسترسی به خودروهای باکیفیت‌تر، ایمن‌تر، کم‌مصرف‌تر و با قیمت مناسب‌تر فراهم شود. در شرایطی که کیفیت، قیمت و مصرف سوخت خودرو برای مردم به دغدغه‌ای جدی تبدیل شده، چنین اقدامی در صورت رفع محدودیت‌ها می‌تواند پیام مثبتی برای جامعه داشته باشد البته اهمیت این موضوع فقط در حوزه مصرف شخصی نیست. خودروهای مناطق آزاد، اگر با برنامه‌ریزی دقیق و هدفمند به ناوگان شهری، تاکسی‌ها، خودروهای خدماتی و حمل‌ونقل عمومی اضافه شوند، می‌توانند بخشی از مشکلات مزمن شهر تهران را کاهش دهند. فرسودگی ناوگان، مصرف بالای سوخت، هزینه‌های نگهداری و آلودگی هوا از جمله مسائلی است که با ورود خودروهای استاندارد، کم‌مصرف و باکیفیت می‌توان تا حد قابل توجهی آن را مدیریت کرد.

تهران سال‌هاست با مسأله آلودگی هوا و مصرف بالای سوخت روبه‌روست. بنابراین، استفاده از ظرفیت منطقه آزاد برای نوسازی ناوگان شهری می‌تواند اقدامی عملی و ملموس در جهت بهبود کیفیت زندگی شهروندان باشد. این ظرفیت اگر درست هدایت شود، هم به کاهش هزینه‌های حمل‌ونقل کمک می‌کند، هم مصرف سوخت را پایین می‌آورد و هم از فشار آلودگی بر شهروندان می‌کاهد.

همه مسیرهای قانونی بازگشت ارز صادراتی تسهیل شده است

معاون سازمان توسعه تجارت از تسهیل کامل مسیرهای قانونی بازگشت ارز صادراتی خبر داد و گفت: با همکاری بانک مرکزی همه رویه‌ها اصلاح شده تا جریان ارز به کشور تقویت شود. محمدصادق قنادزاده، معاون سازمان توسعه تجارت، درباره اقدامات انجام‌شده برای افزایش بازگشت ارز حاصل از صادرات اظهار کرد: بخشی از فعالان اقتصادی و صادرکنندگان نسبت به برخی رویه‌های تعیین‌شده از سوی سیاست‌گذار ارزی گلايه داشتند و معتقد بودند این روش‌ها منافع اقتصادی آنها را تأمین نمی‌کند. وی گفت: در برخی موارد صادرکنندگان از حاصل از صادرات خود را از مسیرهای دیگری وارد کشور می‌کردند که لزوماً در آمار رسمی ثبت نمی‌شد. به همین دلیل تلاش شد با همکاری بانک مرکزی تمامی رویه‌های قانونی بازگشت ارز تسهیل شود تا منافع اقتصادی فعالان اقتصادی در بازگرداندن ارز به کشور تأمین شود. معاون سازمان توسعه تجارت ایران افزود: بانک مرکزی در ماه‌های اخیر بخشنامه‌های مختلفی را درباره استفاده از ارز حاصل از صادرات خود، صادرات دیگران و سایر روش‌های قانونی بازگشت ارز ابلاغ کرده و عملاً تالش شده هیچ بهانه‌ای برای عدم بازگشت ارز باقی‌نماندوی ادامه داد: البته شرایط و تحولات یکی دو ماه اخیر و آثار ناشی از جنگ، به‌طور طبیعی اختلالاتی در روند بازگشت ارز ایجاد کرده است، اما پیش‌بینی ما این است.

روزنامه اقتصاد

شنبه۳۰خرداد۱۴۰۵شماره۹۳۸

www.marzeghtesad.ir

❖ قیمت نفت پس از امضای تفاهمنامه ایران و آمریکا کاهش خواهد داشت

رئیس صندوق بین‌المللی پول پیش‌بینی کرد که تفاهم ایران و آمریکا برای پایان دادن به درگیری‌ها در خاورمیانه می‌تواند به کاهش قیمت نفت در بازارهای جهانی منجر شود.

به نقل از رویترز، کریستالینا جورجیوا روز پنجشنبه در گفتگویی دوستانه در جریان کنفرانسی به میزبانی بانک ملی اتریش، پیش‌بینی کرد که با برطرف‌شدن اختلال تردد از تنگه هرمز و افزایش ذخیره‌سازی‌های نفت کشورها، احتمال می‌رود قیمت نفت در بازارهای جهانی کاهش یابد، اما با سقوط ناگهانی همراه نخواهد بود.

وی با اعلام اینکه عادی‌شدن جریان عبوری کشتی‌ها از تنگه هرمز زمان‌بر است، گفت: با افزایش عرضه نفت، کشورها مخازن خود را یار دیگر پر می‌کنند و احتمال می‌رود حجم این ذخیره‌سازی‌ها حتی بیشتر از قبل شود.پیش از این، جولی کوزاک، سخنگوی صندوق بین‌المللی پول، اعلام کرده بود که ثبات قیمت نفت به برطرف‌شدن اختلال تردد از تنگه هرمز به دلیل جنگ آمریکا و رژیم صهیونیستی علیه ایران بستگی دارد.جنگ آمریکا و رژیم صهیونیستی علیه ایران، تردد کشتی‌ها را از تنگه هرمز، گذرگاه حیاتی حدود ۲۰ درصد از عرضه نفت خام و گاز طبیعی مایع‌شده (ال‌ان‌جی) جهان، مختل کرد.

.....

❖ اتحادیه اروپا در آستانه اعمال تعرفه بر خودروهای هیبریدی چین

اتحادیه اروپا در حال نهایی‌سازی تعرفه‌های جدید برای خودروهای هیبریدی شارژی چین است و پس از جلب حمایت اعضا آن را اجرا خواهد کرد.

به نقل از رویترز، روزنامه آلمانی هندلزبلات گزارش داد اتحادیه اروپا در حال آماده‌سازی جزئیات اعمال تعرفه‌های وارداتی بر خودروهای هیبریدی شارژی تولید چین است. ارشد اتحادیه اروپا و منابع صنعت خودرو منتشر شده، کمسیون اروپا مقدمات اجرایی این تصمیم را فراهم کرده و پس از کسب موافقت اکثریت کشورهای عضو، تعرفه‌های جدید را اعمال خواهد کرد.

طبق اطلاعات منتشرشده، این تعرفه‌ها خودروسازان چینی از جمله «بی‌وی‌دی»، «چری» و «سایک» را هدف قرار می‌دهد.همران اتحادیه اروپا روز پنج‌شنبه نیز درباره اتخاذ اقدامات سخت‌گیرانه‌تر برای مهار کسری تجاری رو به افزایش این بلوک با چین و همچنین کاهش وابستگی به دومین اقتصاد بزرگ جهان در حوزه عناصر نادر خاکی و سایر مواد اولیه راهبردی گفت‌وگو کردند.اتحادیه اروپا پیش‌تر از سال ۲۰۲۴ تعرفه‌هایی را بر خودروهای تمام برقی وارداتی ساخت چین اعمال کرده بود و اکنون در حال بررسی گسترش این سیاست به خودروهای هیبریدی شارژی است.

کمسیون اروپا اعلام کرده است تحقیقات آغازشده در سال گذشته نشان می‌دهد صنعت خودروهای برقی چین از یارانه‌های دولتی غیرممنفانه بهره‌مند شده و این موضوع به تولیدکنندگان اروپایی آسیب اقتصادی وارد کرده است.در سال‌های اخیر گزارش به سیاست‌های حمایت‌گرایانه در برخی اقتصادهای بزرگ افزایش یافته است، رویکردی که از طریق اعمال تعرفه، محدودیت واردات و سایر مقررات دولتی دنبال می‌شود و در تقابل با اصول تجارت آزاد قرار دارد.

.....

❖ بانک مرکزی اروپا: تورم منطقه یورو همچنان بالاتر از هدف می‌ماند

اقتصاددان ارشد بانک مرکزی اروپا اعلام کرد منطقه یورو با وجود کاهش تنش‌ها همچنان بالاتر از هدف ۲ درصدی باقی می‌ماند.

به نقل از رویترز، فیلیپ لیل، اقتصاددان ارشد بانک مرکزی اروپا اعلام کرد شوک تورمی کنونی در منطقه یورو در مقایسه با بحران‌های گذشته در سطح «متوسط» قرار دارد، اما با توجه به تداوم تورم بالای ۳ درصد تا پایان سال، همچنان نیازمند مدیریت دقیق سیاست پولی است.

وی تأکید کرد که نرخ تورم در منطقه یورو تا پایان سال جاری و حتی در سال آینده نیز بالاتر از هدف ۲ درصدی تعیین‌شده توسط بانک مرکزی اروپا باقی خواهد ماند.

به گفته لین، بانک مرکزی اروپا هفته گذشته برای مهار انتظارات تورمی اقدام به افزایش نرخ بهره کرد و اکنون بازارهای مالی در حال ارزیابی زمان و تعداد افزایش‌های احتمالی بعدی هستند اقتصاددان ارشد بانک مرکزی اروپا شرایط فعلی را «شوگ تورمی متوسط» توصیف کرد و گفت برخلاف جهش شدید تورمی سال‌های بحران بدهی اروپا در دهه ۲۰۱۰، وضعیت کنونی نیازمند واکنشی تدریجی و متناسب از سوی سیاست‌گذاران پولی است.

وی افزود هر چند تنش‌های خاورمیانه تا حدی کاهش یافته است، اما افزایش هزینه‌ها پیش‌تر به اقتصاد منتقل شده و همین موضوع موجب می‌شود تورم تا پایان سال در سطوح بالاتر از ۳ درصد باقی بماند.

لین همچنین هشدار داد تداوم این روند می‌تواند در سال آینده با افزایش سایر قیمت‌ها و فشار صعودی بر دستمزدها منجر شود. بر اساس برآوردهای بازارهای مالی، انتظار می‌رود بانک مرکزی اروپا یک تا دو مرحله دیگر نرخ بهره سبده کرد و اکنون در سطح ۲.۲۵ درصد قرار دارد و افزایش دهد و احتمال افزایش بعدی برای ماه اکتبر به طور کامل در قیمت‌ها لحاظ شده است.

تقلید از ابتکارات نفتی تهران برای عبور از بن‌بست انرژی

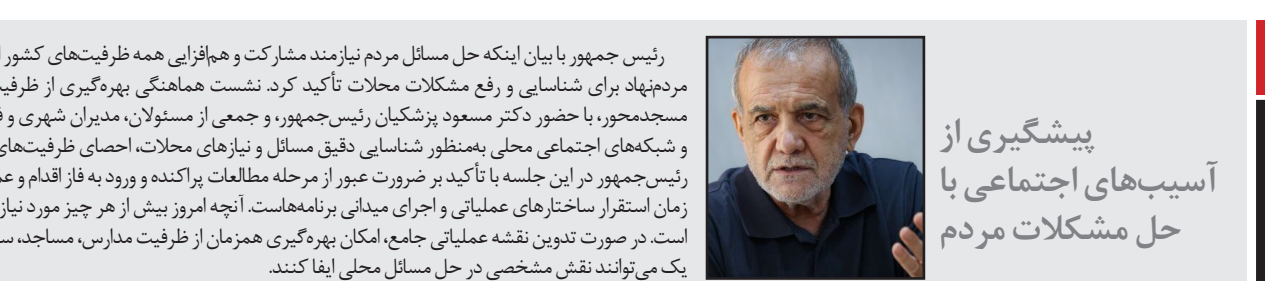
مریم لطفی – بتقلید نفتی واشنگتن از تهرانبحران هرمز قواعد تجارت جهانی نفت را دگرگون کرد؛ تا جایی که آمریکا برای حفظ جریان صادرات نفت خلیج‌فارس به روش‌هایی متوسل شد که سال‌ها به ایران نسبت می‌داد؛ از انتقال کشتی‌به کشتی گرفته تا تردد نفتکش‌های خاموش. تحولی که آسیب‌پذیری زنجیره تأمین انرژی را نمایان کرد.

.....

جنگ آمریکا علیه ایران طی ماه‌های گذشته تنها به رویارویی نظامی میان دو کشور محدود نمانده، بلکه به بازتعریف برخی از قواعد سنتی تجارت جهانی انرژی نیز منجر شده است. تنش هرمز، اختلال در زنجیره‌های تأمین نفت و تلاش بازیگران مختلف برای حفظ جریان صادرات، بازار جهانی انرژی را وارد مر‌حله‌ای کم‌سابقه کرده است. در این میان، تازه‌ترین گزارش‌ها از یک تحول قابل‌توجه پرده برمی‌دارد؛ ایالات متحده برای جلوگیری از توقف صادرات نفت خلیج‌فارس، به روشی روی آورده است که سال‌ها به‌عنوان یکی از شناخته‌شده‌ترین تاکتیک‌های ایران برای دور زدن محدودیت‌ها و حفظ جریان صادرات نفت شناخته می‌شد. استفاده از انتقال کشتی به کشتی، حرکت نفتکش‌های خاموش و

.....

.....

.....

.....

نیود نظارت مؤثر بر پلنفرم‌های آنلاین و انتشار آگهی‌های غیرکارشناسی، زمینه‌قیمت‌سازی در بازار مسکن را فراهم کرده و انتظارات تورمی را تشدید کرده است.

پلنفرم‌های آنلاین خانه‌یاب در اصل باید به‌عنوان یک ابزار در خدمت بازار مسکن باشند و می‌توانند به شفافیت اطلاعات کمک کنند که این موضوع بسیار مثبت است، اما این ابزارها باید بر پایه داده‌های واقعی و کارشناسی‌شده فعالیت کنند.

❖ آگهی‌های آنلاین انتظارات تورمی در بازار مسکن ایجاد می‌کنند

در ح‌حال حاضر به دلیل نیود نظارت مؤثر، این پلنفرم‌ها زمینه‌ایجاد انتظارات تورمی و قیمت‌سازی در بازار مسکن را فراهم کرده‌اند. یکی از مشکلات موجود این است که برخی مالکان قیمت‌های درج‌شده در این سامانه‌ها را بر مبنای قیمت‌های واقعی و معاملاتی تعیین نمی‌کنند، بلکه نرخ‌های پیشنهادی خود را بر اساس آگهی‌های مشابه ثبت می‌کنند؛ در حالی که این قیمت‌ها لزوماً با واقعیت بازار منطبق نیست.

در شرایط کنونی هیچ مرجع شفاف‌ی که قیمت‌های واقعی معاملات را در اختیار عموم قرار دهد، وجود ندارد. از سال ۱۴۰۲ بارها اعلام کرده‌ام که پیش از این، اطلاعات معاملات در اختیار اتحادیه مشاوران املاک قرار داشت. سامانه‌ای تحت عنوان «سامانه املاک و مستغلات» فعال بود و هر ملکی که معامله می‌شد، اطلاعات آن به همراه کد رهگیری در این سامانه ثبت می‌شد اتحادیه مشاوران املاک بر اساس همین اطلاعات می‌توانست وضعیت بازار را تحلیل کند؛ به این معنا که افزایش تعداد معاملات نشان‌دهنده رونق بازار و کاهش آن بیانگر رکود یا ثبات بود. همچنین بر مبنای قیمت‌های واقعی معاملات امکان اعلام دقیق افزایش، کاهش یا ثبات قیمت مسکن به مردم وجود داشت.

اطلاعاتی که از سوی اتحادیه منتشر می‌شد، مبتنی بر کدهای رهگیری و قیمت‌های معاملاتی واقعی بود، نه قیمت‌های اسمی و پیشنهادی که امروز در بسیاری از پلنفرم‌های آنلاین مشاهده می‌شود. از سال ۱۴۰۲ این اطلاعات از اختیار اتحادیه مشاوران املاک خارج شده و در اختیار سازمان ثبت اسناد، سامانه کاتب و بخش‌هایی از وزارت راه و شهرسازی قرار گرفته است.

در نتیجه امروز آنچه شفاف‌ی برای نمایش وضعیت واقعی قیمت‌ها در مقابل مردم وجود ندارد. در چنین شرایطی، آگهی‌های آنلاین نقش پررنگ‌تری پیدا می‌کنند و مبنای تصمیم‌گیری بسیاری از افراد قرار می‌گیرند.

برای مثال اگر یک سازنده در یک برج یا یک منطقه، تعداد زیادی واحد با قیمت‌های خاص آگهی کند، همین موضوع می‌تواند بر انتظارات قیمتی آن منطقه اثر بگذارد و موجب جابه‌جایی سطح قیمت‌ها شود. مردم نیز با مشاهده این آگهی‌ها به آن استناد می‌کنند و قیمت سایر املاک را با همان ارقام مقایسه می‌کنند.

.....

.....

فرانسیس فوکویاما، فیلسوف و نظریه‌پرداز سیاسی آمریکایی و پژوهشگر ارشد دانشگاه استنفورده در یادداشتی در مجله تحلیلی پرسپوژن، توقف دونالد ترامپ با ایران را «تسلیم کامل آمریکا» توصیف کرده و می‌گوید این توافق نشان‌دهنده ناتوانی واشنگتن در تحقق اهداف اعلامی جنگ و ناچار شدن آن به عقب‌نشینی و بازگشت به وضعیت پیش از درگیری است. از نظر او، فشارهای اقتصادی و سیاسی داخلی و بیرویه در حوزه انرژی و افزایش قیمت نفت، ترامپ را وادار کرده عملاً به شرایط پیش از آغاز جنگ بازگردد؛ هرچند دولت او این عقب‌نشینی را به‌عنوان یک دستاورد و پیروزی سیاسی معرفی کند. فوکویاما پیش‌تر و در ابتدای همین جنگ نیز در مقالهای در همین مجله، سیاست آمریکا در قبال ایران را «بغایت کوباکتف‌گرانه و آشفته» ارزیابی کرده بود. از نظر فوکویاما از زمان شروع جنگ در ۲۸ فوریه، سیاست خارجی آمریکا به شکلی کم‌سابقه دچار سردرگمی شده است؛ جایی که ترامپ با این تصور وارد درگیری شد که یک «ضربه اولیه» به ساختار فرماندهی ایران می‌تواند منجر به فروپاشی حکومت ایران شود. ترامپ در طراحی این راهبرد احتمالاً الگوی ونزولا را در نظر داشته است. به گفته فوکویاما، دلیل اتخاذ این راهبرد از سوی رئیس‌جمهوری آمریکا و تیش دست کم گرفتن ظرفیت ایران برای واکنش بود. ظرفیتی که با موج‌های موشکی و پهپادی علیه متحدان و پایگاه‌های آمریکا در منطقه، اختلال در اقتصاد کشورهای خلیج فارس و افزایش قیمت سوخت در ایالات متحده خود را نشان داد.دونالد ترامپ در هشتادمین سالگرد تولدش از توافقی خبر داد که بر اساس آن تنش‌سی ۶۰ روزه برقرار خواهد شد. اما طبق گزارش‌ها، این توافق شامل توقف حملات در لبنان، بازگشایی تنگه هرمز (که به گفته ترامپ «برای همیشه بدون عوارض» خواهد بود) و لغو محاصره دریایی بنادر ایران از سوی ایالات متحده است. او این توافق را یک پیروزی مهم، معرفی کرد و در همین راستا، از شی جین‌پینگ، رئیس‌جمهوری چین و ولادیمیر پوتین، رئیس‌جمهوری روسیه، به خاطر کمک به تحقق آن تمجید کرد.

با این همه این «توافق» در عمل هیچ یک از ویژگی‌های یک توافق واقعی را نداشت. اگر

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

روزنامه‌های اقتصاد

شنبه ۱۵ خرداد ۱۴۰۵
شماره ۹۳۸
www.marzeghtesad.ir

♥رسیدن نرخ سود بین بانکی به سقف کریدور پولی در خرداد ۱۴۰۵

داده‌های رسمی نشان می‌دهد نرخ سود بازار بین‌بانکی در بهار ۱۴۰۵ با رشد قابل توجه به ۲۴ درصد رسیده و در سقف کریدور سیاستی بانک مرکزی تثبیت شده است.
به نقل از آمارهای بانک مرکزی، بررسی روند تحولات بازار پول در بهار سال ۱۴۰۵ نشان می‌دهد نرخ سود بازار بین‌بانکی طی یک دوره سه‌ماهه با افزایش ۳۴۲ واحد در صدی همراه بوده است.
بر اساس این داده‌ها، نرخ سود بین‌بانکی که در ۱۲ فروردین‌ماه در سطح ۲۰۵۸ درصد قرار داشت، در ادامه روندی صعودی در هفته‌های بعد افزایش یافت و در تاریخ ۲۷ خردادماه به ۲۴ درصد رسید.
رسیدن این نرخ به سطح ۲۴ درصد به معنای هم‌رسانایی کامل آن با سقف کریدور پولی با همان نرخ اعتبارگیری قاعدهمند است؛ وضعیتی که از افزایش تقاضای نقدینگی در شبکه بانکی و تشدید رقابت برای تأمین منابع کوتاهمدت حکایت دارد.
طبق جدول نرخ‌های سود، در این بازه زمانی نرخ‌های کلیدی سیاست پولی (تغییر نکر نداده، به‌طوری که حداقل نرخ توقف بازخريد (ریپو) در سطح ۲۳ درصد و نرخ سپرده‌گذاری قاعدهمند در سطح ۱۷ درصد ثابت باقی مانده است.

با این حال، نرخ بازار بین‌بانکی از هفته دوم اردیبهشت وارد مسیر صعودی جدیدی شد. این نرخ پس از نوسان در محدوده ۲۱ درصد در فروردین‌ماه، در اواسط اردیبهشت از مرز ۲۳ درصد عبور کرد و در ادامه طی تمام هفته‌های خردادماه روند افزایشی خود را حفظ کرد تا در پایان ماه به سطح ۲۴ درصد برسد؛از دید کارشناسان، قرار گرفتن نرخ بین‌بانکی در سقف کریدور سیاستی نشان‌دهنده فشار تقاضا در بازار شش‌ماه و محدودیت منابع در دسترس بانک‌هاست. در چنین شرایطی بانک‌ها برای جبران کسری‌های کوتاهمدت خود ناچار به استفاده از منابع بانک مرکزی در قالب اعتبارگیری قاعدهمند یا نرخ سقف ۲۴ درصد می‌شوند.

همچنین ثبت نرخ ۲۳ درصدی در عملیات ریپو طی این دوره نشان می‌دهد تزریق نقدینگی از طریق عملیات بازار باز نتوانسته نرخ باز را به محدوده میانی کریدور بازگرداند و نرخ تحت تأثیر شرایط عرضه و تقاضا به سمت مرز بالایی حرکت کرده است.بر اساس تحلیل داده‌های موجود، تداوم حضور نرخ سود بین‌بانکی در سطح ۲۴ درصد می‌تواند نشانه‌ای از اجرای سیاست پولی انقباضی با هدف کنترل رشد نقدینگی و مدیریت کل‌های پولی باشد. در این شرایط انتظار می‌رود سیاست‌گذار پولی در هفته‌های آینده درباره حجم عرضه نقدینگی در بازار باز یا بازنگری در دامنه کریدور سیاستی تصمیم‌گیری کند؛ در حال حاضر تثبیت نرخ در این سطح به معنای افزایش هزینه تأمین مالی کوتاهمدت در شبکه بانکی است؛ موضوعی که می‌تواند بر قیمت تمام‌شده پول و در نهایت بر ترازنامه بانک‌ها اثر گذار باشد.

.....

♥ آثار انسداد ۴ ماهه تنگه هرمز تا ماه‌ها بر اقتصاد جهانی سایه خواهد افکند

شبکه سی‌ان‌بی‌سی به نقل از تحلیلگران نوشت که گرچه نشانه‌های اولیه بازگشایی تنگه هرمز، تهدید جدی علیه عرضه جهانی انرژی را اندکی تعدیل کرده است اما خسارات اقتصادی انسداد حدود چهار ماهه این آبراه حیاتی ناشی از جنگ ایران، تا ماه‌ها بر اقتصاد جهان سایه خواهد افکند.
سی‌ان‌بی‌سی نوشت: آمریکا و ایران پنجشنبه هفته گذشته یادداشت تفاهم اولیه‌ای را برای بازگشایی تنگه هرمز امضا کردند و به جنگی پایان دادند که زنجیره‌های تامین جهانی انرژی را مختل، تورم را تشدید و چشم‌انداز رشد اقتصادی را تضعیف کرده بود؛با این‌ حال، به گفته سیمون مکا‌آدم، معاون ارشد واحد اقتصاد جهانی در موسسه «کپیتال اکونومیکس»، حتی اگر تردد کشتی‌ها از این آبراه آزاد شود، تا ماه‌ها بر اقتصاد، بخش عمده‌ای از افزایش تورم در بسیاری از اقتصادها همین حالا در قیمت‌ها «لحاظ و اجتناب‌ناپذیر» شده است.

مکا‌آدم در یادداشتی نوشت: ممکن است ماه‌ها طول بکشد تا افزایش قیمت انرژی و کوه‌های شیمیایی به زنجیره تامین مواد غذایی منتقل شود و به مصرف‌کنندگان نهایی برسد. قیمت گاز طبیعی مصرفی خانوارها به‌طور معمول با حدود سه ماه تاخیر نسبت به تحولات بازارهای بالادستی(عمده‌فروشی) تاثیر می‌پذیرد.قیمت نفت دیروز به حدود ۸۰ دلار در هر بشکه کاهش یافت؛ رقمی که نسبت به اوج ۱۱۸ دلاری آن در ماه مارس که جنگ به شدیدترین مرحله خود رسیده بود، افت قابل توجهی را نشان می‌دهد.بانک گلدمن سلاکس سمنشنبه هفته گذشته پیش‌بینی خود از قیمت نفت را کاهش داد و اعلام کرد که میانگین قیمت نفت برنت در اواخر سال ۲۰۲۶ حدود ۸۰ دلار و در سال ۲۰۲۷ حدود ۷۵ دلار خواهد بود. این بانک علت این بازنگری را ازسریع‌تر سربلر از انتظار صادرات نفت خام کشورهای حاشیه خلیج فارس عنوان کرد.با این حال، افزایش هزینه‌های انرژی و اختلال در زنجیره‌های تامین مواد اولیه، با تاخیر بیشتری به بخش‌های پایین‌دستی اقتصاد، از جمله صنایع غذایی و انرژی، منتقل خواهد شد. علاوه بر این، تراکم کشتی‌هایی که در انتظار عبور از تنگه هرمز هستند، می‌تواند روند بازگشت کامل ترانزیت دریایی به وضعیت عادی را بیش از پیش به تعویق بیندازد.تجارت جهانی که هفته گذشته پیش‌بینی رشد اقتصادی جهان را ۲.۵ درصد(پایین‌ترین نرخ از زمان همه‌گیری کرونا) کاهش داد، برآورد کرده است که حتی اگر اختلالات در عرضه نفت طی هفته‌های آینده برطرف شود، نرخ تورم جهانی امسال به چهار درصد خواهد رسید.

♥ مهلت یک‌ماهه و نقش سازمان حمایت

در همین زمینه، عزت‌الله زارعی، سخنگوی وزارت صنعت، معدن و تجارت، با تشریح سازو کار موجود اظهار کرد: «شورای رقابت صنعت خودرو داخلی را انحصاری تعیین کرده و محاسبه قیمت بر اساس آیین‌نامه تعیین و تثبیت قیمت‌ها توسط سازمان حمایت انجام می‌شود.»

وی همچنین به یکی از مهم‌ترین بندهای دستورالعمل موجود اشاره کرد؛ بندی که کمتر مورد توجه افکار عمومی قرار گرفته است. بر اساس این مقرره، سازمان حمایت پس از دریافت مدارک خودروسازان تنها یک ماه فرصت دارد تا درباره قیمت‌های پیشنهادی اعلام نظر کند.

زارعی در این باره گفت: «اگر سازمان حمایت ظرف یک ماه در خصوص قیمت‌های پیشنهادی خودروساز اعلام نظر نکند، خودروساز می‌تواند رأساً قیمت‌های پیشنهادی خود را که به سازمان حمایت فرستاده است، اعلام کند.»

این موضوع نشان می‌دهد زمان‌بندی بررسی قیمت‌ها نقش تعیین‌کننده‌ای در روند نهایی قیمت‌گذاری دارد و هر گونه تأخیر می‌تواند به تغییر مستقیم قیمت‌های بازار منجر شود.

♥ مصرف‌کننده؛ ضلع کمتر دیده‌شده معادله

با وجود تمرکز سازو کار فعلی بر صورتهای مالی و چارچوب‌های تنظیم‌گری، یکی از انتقادهای جدی این است که نتیجه نهایی قیمت‌گذاری برای مصرف‌کننده شفاف و قابل پیش‌بینی نیست. در حالی که افزایش قیمت خودرو معمولاً با استناد به هزینه‌های تولید توجیه می‌شود، جزئیات محاسبات و نحوه اعمال تعدیلات به‌صورت عمومی منتشر نمی‌شود.

در نتیجه، مصرف‌کننده نهایی عملاً کمترین قدرت اثرگذاری را در این چرخه دارد، در حالی که افزایش‌های مقطعی قیمت خودرو به‌طور مستقیم بر قدرت خرید خانوارها اثر گذاشته و فاصله میان در آمد و قیمت خودرو را بیشتر کرده است.

♥ دوگانه حمایت از تولید و فشار بر تقاضا

در این بین، اختلاف‌نظر درباره فرمول قیمت‌گذاری همچنان ادامه دارد. فعالان صنعت خودرو معتقدند روش فعلی قادر به پوشش کامل هزینه‌های تولید نیست و همین مسئله فاصله میان قیمت‌های پیشنهادی و قیمت‌های نهایی را افزایش می‌دهد در مقابل، نهادهای تنظیم‌گر تأکید دارند که هدف از مداخله قیمتی، جلوگیری از فشار بر مصرف‌کننده در بازاری است که رقابت کامل در آن وجود ندارد. این دوگانه، یعنی حمایت از تولید و حفاظت از مصرف‌کننده، همچنان یکی از چالش‌های اصلی سیاست‌گذاری در بازار خودرو محسوب می‌شود؛این دوگانه، یعنی حمایت از تولید و حفاظت از مصرف‌کننده، همچنان یکی از چالش‌های اصلی سیاست‌گذاری در بازار خودرو محسوب می‌شود.

در همین رابطه، سخنگوی وزارت صمت نیز با اشاره به محدودیت‌های قانونی گفت: «ممکن است روش‌های جایگزینی برای محاسبه قیمت وجود داشته باشد؛ مانند مقایسه خودروهای مشابه با بررسی قیمت تمام‌شده قطعات، اما چون دستورالعمل شورای رقابت مبنای قرار گرفته، امکان استفاده از روش‌های دیگر وجود ندارد.»

وی افزود که حتی در برخی موارد ممکن است این روش از نظر کارشناسی کامل نباشد، اما دستگاه‌های اجرایی موظف به اجرای قانون و دستورالعمل‌های موجود هستند.

در این خصوص نیز منتقدان می‌گویند اگر چه هدف از مداخله نهادهای تنظیم‌گر، حمایت از حقوق مصرف‌کننده است، اما خروجی سال‌های اخیر نشان می‌دهد نه مصرف‌کننده از قیمت‌های بازار رضایت دارد و نه خودروسازان از فرمول‌های فعلی قیمت‌گذاری. به اعتقاد برخی کارشناسان، تداوم این وضعیت نشان می‌دهد سازو کار موجود هنوز نتوانسته تعادلی پایدار میان منافع تولیدکننده و مصرف‌کننده ایجاد کند.

♥ آینده قیمت‌گذاری خودرو به کدام سمت می‌رود؟

در سوی دیگر ماجرا، نگرانی سیاست‌گذاران از تبعات آزادسازی قیمت‌ها قرار دارد. تجربه سال‌های گذشته نشان داده است که هر گونه افزایش قیمت خودرو می‌تواند آثار روانی گسترده‌ای بر بازار داشته باشد و به رشد انتظارات تورمی دامن بزند. از همین رو، نهادهای تنظیم‌گر همچنان بر حفظ نظارت بر بازار خودرو تأکید دارند.
در مجموع، با وجود همه این مباحث، پرسش اصلی همچنان بی‌پاسخ مانده است؛ آیا فرمول فعلی قیمت‌گذاری توانسته اهداف مورد نظر سیاست‌گذار را محقق کند؟ بازار خودرو همچنان با شفاف قیمتی، نارضایتی مصرف‌کنندگان و اعتراض خودروسازان مواجه است. از همین رو بسیاری از کارشناسان معتقدند ادامه اجرای سازو کار فعلی بدون بازنگری در شاخص‌ها و معیارهای محاسبه قیمت، بعد است نتواند به حل چالش‌های مزمن این صنعت منجر شود. بنابراین تا زمانی که پاسخ روشنی برای این پرسش ارائه نشود که قیمت خودرو باید بر مبنای هزینه‌های تولید تعیین شود یا شاخص‌های رقابتی بازار، به نظر می‌رسد مناقشه بر سر قیمت‌گذاری خودرو همچنان یکی از پرونده‌های باز اقتصاد ایران باقی بماند.

.....

دوران پس از بحران، بیش از آنکه آزمون توان بازسازی زیرساخت‌ها باشد، آزمون بلوغ حکمرانی اقتصادی است؛ زیرا تصمیمات این دوره، نه تنها وضعیت امروز، بلکه کیفیت زندگی نسل‌های آینده را رقم می‌زند تحولات بزرگ سیاسی، اجتماعی و امنیتی، علاوه بر هزینه ها و خسارت هایی که بر کشورها تحمیل می‌کنند، گاه فرصت هایی کم نظیر برای بازاندیشی در شیوه حکمرانی و اصلاح روند های نادرست گذشته نیز فراهم می‌آورند. دوره های پس از بحران و بازگشت آرامش، زمان مناسبی برای بازسازی اعتماد عمومی، اصلاح نهاد های اقتصادی و ایجاد اجماع پیرامون سیاست های ضروری اما دشوار است. در چنین شرایطی، کیفیت تصمیم گیری اقتصادی اهمیت مضاعفی پیدا می‌کند؛ زیرا تصمیمات اتخاذ شده در این مقاطع می‌توانند مسیر توسعه کشور را برای سال های طولانی تحت تأثیر قرار دهند. یکی از مهم ترین پیش شرط های موفقیت در دوران بازسازی، برقراری ثبات اقتصاد کلان و تخصیص بهینه منابع محدود کشور بر اساس اولویت‌ها و مصالح بلندمدت اقتصاد ملی است. تحقق این هدف، مستلزم درک صحیح مفاهیم بنیادین اقتصاد کلان، شناخت دقیق نقش نهاد های اقتصادی و پایبندی به قواعدی است که از غلبه ملاحظات کوتاه مدت بر منافع بلند مدت جلوگیری کند. در این میان، نحوه تنظیم رابطه میان سیاست پولی و سیاست مالی، جایگاهی تعیین‌کننده دارد.

.....

افزایش تسهیلات مسکن حمایتی به ۸۵۰ میلیون تومان

مرکزی، بانک مسکن آمادگی اجرای افزایش سقف تسهیلات را خواهد داشت، اما تاکنون ابلاغیه‌ای در این خصوص دریافت نشده است.» وی گفت: «طبیعتاً هرگونه افزایش در سقف تسهیلات، به افزایش اقساط بازپرداخت نیز منجر خواهد شد. در شرایط فعلی نیز بازپرداخت وام‌های خرید مسکن برای بخشی از متقاضیان با توجه به سطح درآمد خانوارها چالش‌برانگیز است. از سوی دیگر، دریافت این تسهیلات مستلزم خرید اوراق قرضه‌مدت است و هزینه اوراق نیز باید در محاسبات متقاضیان لحاظ شود. البته در برخی موارد امکان ارائه تخفیف در هزینه خرید اوراق نیز وجود دارد.»

♥ برنامه دولت برای حفاظت از دارایی و اطلاعات مردم در شبکه بانکی

بر مراسم امضای قرارداد بین بانک مسکن و مخابرات ایران، محمد جعفر پور، مدیرعامل شرکت مخابرات ایران در گفت‌وگو با «ایران» با اشاره به مشکلاتی که اخیراً برای چند بانک کشور ایجاد شده بود، گفت: «این رخداد در واقع یک حمله سایبری بود. جمهوری اسلامی ایران از ظرفیت‌ها و توانمندی‌های گسترده‌ای در حوزه فناوری و ارتباطات برخوردار است که باید به‌صورت مؤثر برای افزایش پایداری و ارتقای امنیت شبکه بانکی کشور مورد استفاده قرار گیرد.»

وی افزود: «شرکت مخابرات ایران نیز با توجه به زیرساخت‌های گسترده و شبکه ارتباطی فراگیر خود در سراسر کشور، این آمادگی را دارد که در راستای تقویت ضریب پایداری و امنیت شبکه بانکی نقش‌آفرینی کند. در همین راستا، پیشنهادهایی ارائه شده و تعاملات سازنده‌ای با بانک مرکزی آغاز شده است. امیدواریم این مذاکرات در آینده نزدیک به جمع‌بندی نهایی برسد و زمینه‌های پروژه‌های مشترک فراهم شود.»

مدیرعامل شرکت مخابرات گفت: «در جمله مهم‌ترین راهکارهای پیشنهادی می‌توان به تفکیک شبکه بانکی از شبکه‌های عمومی -الیه در لایه زیرساخت و هسته شبکه بانکی و نه در بخش کاربران- و همچنین انتقال ارتباطات بانکی بر سستر شبکه‌های اختصاصی فیبر نوری اشاره کرد. این راهکارها در جمله مدل‌های موفقیتی هستند که در بسیاری از کشورهای جهان برای افزایش امنیت و پایداری شبکه‌های بانکی به کار گرفته شده‌اند.»

تشکیل ستاد حقوقی برای مستندسازی خسارات جنگ تحمیلی

روند پیگیری دعوی با استفاده از، وکالت‌های اخذشده از خانواده‌ها، جانبازان و آسیب‌دیدگان آغاز شده و در حال انجام است.»و با اشاره به اینکه چندین کشور دارای صلاحیت جهانی، آمادگی خود را برای همکاری در پیرونده اعلام کرده‌اند و از این ظرفیت‌ها نیز استفاده خواهد شد، گفت: «هدف اصلی این اقدامات، استیفای حقوق شهدای جنگ، جانبازان و آسیب‌دیدگان و جلوگیری از تضییع حقوق آنان در مجامع بین‌المللی است.» عبدالیان‌پور با اشاره به پیگیری پرونده‌های مربوط به شهدای میناب، شهدای دادگستری لا رستان و ورزشگاه لارند، گفت: «جازه تالوخیام داد خون شهدای مظلوم و بی‌دفاع این حوادث نادیده گرفته شود و تمام ظرفیت‌های حقوقی داخلی و بین‌المللی برای احقاق حقوق آنان به کار گرفته خواهد شد» عبدالیان‌پور با تشکر از حمایت‌های رئیس قوه قضائیه در این زمینه گفت: «تمامی درخواست‌ها و نیازهای مرکز برای پیشبرد این پرونده‌ها مورد حمایت قرار گرفته و این پشتیبانی نقش مهمی در تسریع روند پیگیری‌های حقوقی و بین‌المللی داشته است.» رئیس مرکز وکلای کارشناسان رسمی و مشاوران خانواده قوه قضائیه با اشاره به روند پیگیری پرونده‌های مربوط به جنگ ۱۲ روزه توضیح داد: «در مرحله نخست، تمامی مستندات لازم در حوزه دستگامها، ادارات و نهادهای مختلف برای ارائه به مراجع نظارتی قضایی تکمیل شده و فرآیند مستندسازی به شکل کامل انجام شده است. همچنین با دستورن رئیس قوه قضائیه، مقرر شد گزارش‌های کارشناسی مرکز در قالب «تأمین دلیل» در دادگاههای صلح ثبت و پیگیری شود تا از طولانی شدن روند دادرسی جلوگیری شود؛ موضوعی که با هماهنگی دستگاه قضایی و دادستانی تهران در حال اجراست.» به گفته رئیس مرکز وکلای، به همین منظور جلسات مشترکی بر گزار شد تا فرایند رسیدگی تسهیل و زمان دادرسی کاهش یابد. در این چارچوب، کارشناس‌ها پس از تکمیل، به‌صورت رسمی تبدیل به دادخواست‌شده و وارد مرحله رسیدگی قضایی می‌شود.عبدالیان‌پور با بیان اینکه دادخواست‌های مربوط به خانواده‌ها شهدا در حال ثبت و پیگیری است، توضیح داد: «در این پرونده وکالت از خانواده‌های معظم شهیدا در هر دو بخش حقوقی و کیفری اخذ شده و جلسات دادرسی در ماه‌های آینده برگزار خواهد شد. تمامی تشریفات قانونی از جمله ابلاغ به خواندگان، مطابق آیین دادرسی انجام شده و در این پرونده، اشخاص و نهادهای مختلف خارجی از جمله مقامات و شرکت‌های آمریکایی نیز به‌عنوان طرف دعوا قرار گرفته‌اند.

.....

قیمت خودرو؛ فرمولی که همچنان محل مناقشه

❧ فرحناز نعمتی – افزایش اخیر قیمت خودروهای داخلی بار دیگر نحوه تعیین قیمت در این صنعت را به کانون توجه برده است؛ سازوکاری که بر پایه صورتهای مالی خودروسازان انجام می‌شود و همچنان با انتقاد مواجه است.

افزایش قیمت خودروهای داخلی در هفته‌های اخیر بار دیگر نحوه تعیین قیمت در این صنعت را به کانون توجه آورده است؛ سازوکاری که همچنان بر پایه صورتهای مالی خودروسازان و چارچوب‌های مصوب شورای رقابت اجرا می‌شود و همزمان با پرسش‌هایی درباره شفافیت، کارآمدی و اثر آن بر مصرف‌کننده نهایی همراه است. در حالی که طی سال‌های گذشته بارها از ضرورت حرکت به سمت سازوکارهای رقابتی و کاهش مداخلات قیمتی سخن گفته شده، صنعت خودرو همچنان در چارچوب مقررات ویژه قیمت‌گذاری قرار دارد. دلیل اصلی این موضوع، نگاه نهاد تنظیم‌گر رقابت است که بازار خودروهای داخلی را همچنان انحصاری تلقی می‌کند و به همین دلیل، آن را مشمول ضوابط خاص قیمت‌گذاری می‌داند.

♥ مبنای محاسبه قیمت خودرو

بر اساس سازوکار فعلی، شورای رقابت صنعت خودرو را بازاری انحصاری تشخیص داده و تعیین چارچوب محاسبه قیمت را به سازمان حمایت مصرف‌کنندگان و تولیدکنندگان واگذار کرده است. این سازمان نیز موظف است در چارچوب دستورالعمل تعیین و تثبیت قیمت‌ها، درخواست‌های افزایش قیمت خودروسازان را بررسی و نتیجه را اعلام کند.

این فرآیند در ظاهر یک روند اداری است، اما در عمل یکی از حساس‌ترین نقاط تصمیم‌گیری در بازار خودرو محسوب می‌شود؛ زیرا نتیجه آن به‌طور مستقیم بر درآمد خودروسازان، سطح قیمت بازار و قدرت خرید مصرف‌کنندگان اثر می‌گذارد.

در فرمول فعلی، مبنای اصلی محاسبه قیمت‌ها صورتهای مالی شرکت‌های خودروساز است. شرکت‌ها باید اسناد مالی، هزینه‌های تولید و سایر مدارک را به سازمان حمایت ارائه دهند و در صورت نبود صورتهای مالی، اظهارنامه‌های مالیاتی جایگزین می‌شود.

به گفته کارشناسان، اتکای صرف به صورتهای مالی یکی از نقاط اختلاف در این سازوکار است؛انکای صرف به صورتهای مالی یکی از نقاط محل اختلاف در سازوکار قیمت‌گذاری فعلی است. منتقدان معتقدند این اسناد به‌تنهایی تصویر کاملی از واقعیت هزینه‌های تولید ارائه نمی‌دهند و عواملی مانند نرخ ارز، قیمت مواد اولیه، هزینه تأمین قطعات، بهرهوری تولید و هزینه‌های مالی نیز باید در فرمول قیمت‌گذاری لحاظ شود.

.....

استقلال سیاست پولی و الزامات حکمرانی اقتصادی در دوران بازسازی

.....

♥ نرخ سود تسهیلات حمایتی

علی خرسندیان، مدیرعامل بانک مسکن در مراسم امضای قرارداد ۴ همتی با شرکت مخابرات با هدف توسعه زیرساخت‌های ارتباطی و فناوری بانکی، از افزایش تسهیلات ساخت مسکن حمایتی به ۸۵۰ میلیون تومان خبر داد و گفت: «این رقم در شورای عالی مسکن مطرح و تصویب شده و برای اجرایی شدن باید مراحل قانونی خود را طی کند. بر این اساس، ابتدا لازم است موضوع در هیأت عالی بانک مرکزی به تصویب برسد و سپس به شبکه بانکی ابلاغ شود. به محض دریافت ابلاغیه، بانک مسکن آمادگی اجرای آن را خواهد داشت. در حال حاضر سقف تسهیلات نهضت ملی مسکن و طرح‌های حمایتی ۶۵۰ میلیون تومان است که سال گذشته افزایش یافت. با توجه به شرایط تورمی و افزایش هزینه‌های ساخت، پیشنهاد افزایش این تسهیلات به ۸۵۰ میلیون تومان ارائه شده است. با این حال، با ابلاغ رسمی بانک مرکزی، این مصوبه قابلیت اجرایی پیدا می‌کند.»

.....

وی در خصوص افزایش احتمالی نرخ سود بانکی و اینکه این افزایش شامل تسهیلات بخش مسکن نیز خواهد شد، گفت: «هر حوزه مسکن حمایتی تلاش ما این است که نرخ سود تسهیلات در همان چارچوب حمایتی حفظ شود. نرخ سود مصوب شبکه بانکی در حال حاضر ۲۳ درصد است، اما تسهیلات نهضت ملی مسکن با نرخ ۱۸ درصد پرداخت می‌شود. مابالتفاوت این دو نرخ بخشی از طریق حمایت‌های دولتی و بانک مرکزی تأمین می‌شود. چنانچه این حمایت‌ها ادامه یابد، تلاش خواهیم کرد نرخ ۱۸ درصدی برای متقاضیان طرح‌های حمایتی حفظ شود.»

♥ واگذاری مسکن استیجاری

خرسندیان همچنین در خصوص برنامه تأمین مسکن استیجاری برای مستأجران کهدرآمد گفت: «در قالب همکاری با وزارت راه و شهرسازی، بانک مسکن حدود یک‌هزار و ۵۰۰ واحد آماده واگذاری را در اختیار این وزارت‌خانه قرار داده است. بخش عمده این واحدها در مناطق قرچک، ورامین و شهر جدید اندیشه قرار دارند. بر اساس تفاهمنامه منعقد شده این واحدها پس از تکمیل

.....

جنایات دشمن علیه مردم مظلوم کشورمان در جنگ ۱۲ روزه و رمضان مصداق جنایت جنگی است، بنابراین مستندسازی و بررسی ابعاد حقوقی این جنایت‌ها ضروری است. حسن عبدالیان‌پور رئیس مرکز وکلای کارشناسان رسمی و مشاوران خانواده قوه قضائیه، در نشست خبری که به مناسبت هفته قوه قضائیه برگزار شد به بیان دستاوردهای این مرکز در جریان جنگ ۱۲ روزه و رمضان پرداخت و از تقدیم و ثبت دادخواست به وکالت از خانواده‌های شهدای میناب علیه دولت متجاوز آمریکا خبر داد. عبدالیان‌پور با اشاره به اقدامات این مرکز در جریان جنگ ۱۲ روزه گفت: «پیش از ۸ هزار و ۵۰۰ پرونده مرتبط با این جنگ مورد بررسی قرار گرفته و گزارش جامعی در بیش از ۴هزار صفحه تهیه شده است.» به گفته عبدالیان‌پور در این دوره، سامانه ۱۲۹ به شکل شبانه‌روزی فعال بوده و خدمات حقوقی و روان‌شناختی به آسیب‌دیدگان جنگ به‌طور همزمان ارائه شده است. رئیس مرکز وکلای کارشناسان رسمی و مشاوران خانواده قوه قضائیه عضویت مرکز در اتحادیه بین‌المللی وکلای را یکی از دستاوردهای مهم سال‌های اخیر دانست و گفت: «ظرفیت وکلای بین‌المللی مرکز نیز در این مدت ارتقا یافته است.» عبدالیان‌پور تأکید کرد: «مرکز وکلای در سال‌های اخیر جایگاه خود را به‌عنوان یکی از مراجع پیشرو در پیگیری حقوقی دعایو علیه دولت‌های متخاصم تثبیت کرده است.»

تدوین و ابلاغ نظام‌نامه کارشناسی ویژه مستندسازی خسارات

رئیس مرکز وکلای با اشاره به جزئیات اقدامات بین‌المللی، پیگیری‌های حقوقی و برنامه‌های مرتبط با جنگ ۱۲ روزه و نبرد رمضان، از تشکیل ستاد نبرد حقوقی و کارشناسی در روزهای ابتدای جنگ ۱۲ روزه خبر داد و گفت: «این اقدام در اجرای دستور رئیس قوه قضائیه و با هدف مستندسازی خسارات، پیگیری امور کارشناسی و حقوقی جنایات انجام شده است.» عبدالیان‌پور با بیان اینکه پس از ابلاغ دستور رئیس قوه قضائیه، ستاد ویژه‌ای در مرکز تشکیل و فراخوان همکاری برای کارشناسان رسمی صادر شد که در پی آن، ۱۹ هزار کارشناس از رشته‌های مختلف برای مشارکت در این مأموریت اعلام آمادگی کردند گفت: «وکلا‌ی مرکز نیز در سراسر کشور با استقرار در ایستگاه‌ها و غرفه‌های خدماتی، نسبت به اخذ وکالت از شهروندان برای پیگیری حقوقی جنایات و مطالبه خسارات اقدام کردند.» رئیس مرکز وکلای همچنین از

.....

♥ بهره‌برداری از واحد جدید نیروگاه علولویه

با بهره‌برداری از آخرین واحد بخار نیروگاه علولویه، ظرفیت تولید این نیروگاه به ۱۵۰۰ مگاوات افزایش یافت و سالانه ۸۴۰ میلیون مترمکعب در مصرف سوخت صرفه‌جویی می‌شود.

به نقل از وزارت نیرو، معاون برق و انرژی وزارت نیرو از اتصال آخرین واحد بخار نیروگاه علولویه با ظرفیت ۱۶۰ مگاوات به شبکه سراسری در شب گذشته خبر داد. این نیروگاه که پیش از این با ۶ واحد گازی و دو واحد بخار با ظرفیت ۱۳۳۰ مگاوات فعالیت می‌کرد، با تکمیل سومین واحد بخار به توان تولیدی ۱۵۰۰ مگاوات دست یافت.

رانندازی این واحد جدید به تنهایی سالانه ۲۸۰ میلیون مترمکعب صرفه‌جویی در مصرف سوخت به همراه دارد. همچنین با تکمیل هر سه واحد بخار، رانندمان این نیروگاه به حدود ۵۰ درصد ارتقا یافته است که در مجموع باعث صرفه‌جویی سالانه ۸۴۰ میلیون مترمکعب سوخت در سطح کشور خواهد شد.

نیروگاه سیکل ترکیبی علولویه در کیلومتر ۲۵ جاده علولویه به پارسیان در استان بوشهر واقع شده است و نقش مهمی در تأمین پایدار برق مناطق جنوبی کشور ایفا می‌کند.

.....

♥ طرح «کارور گاز»؛ راهی برای کاهش ناترازی و بهینه‌سازی مصرف انرژی

طرح کارور گاز با تکیه بر بهینه‌سازی مصرف و مشارکت بخش خصوصی، راهکاری برای کاهش ناترازی انرژی بدون افزایش قیمت گاز است.

مسئرف بالای انرژی در ایران، به‌ویژه در بخش گاز طبیعی، طی سال‌های اخیر به یکی از مهم‌ترین چالش‌های اقتصادی و مدیریتی کشور تبدیل شده است. ایران از بزرگ‌ترین دارندگان ذخایر گاز جهان است، اما هم‌زمان با رشد مصرف داخلی، افزایش تعداد مشترکان، فرسودگی تجهیزات، ضعف بهره‌وری انرژی و الگوی مصرف ناپایدار، کشور در برخی دوپها به‌ویژه فصل زمستان با مسئله ناترازی گاز مواجه می‌شود. ناترازی گاز به این معناست که در زمان اوج مصرف، میزان تقاضا از ظرفیت تولید، انتقال یا توزیع فراتر می‌رود و دولت ناچار می‌شود مصرف برخی بخش‌ها مانند صنعت، نیروگاه‌ها یا پتروشیمی‌ها را محدود کند.

در چنین شرایطی، سیاست‌گذاری انرژی دیگر نمی‌تواند صرفاً بر افزایش تولید متکی باشد. توسعه میادین گازی و افزایش ظرفیت پالایش و انتقال گاز نیازمند سرمایه‌گذاری سنگین، فناوری، زمان و زیرساخت‌های گسترده است. بنابراین یکی از مسیرهای ضروری، مدیریت مصرف و بهینه‌سازی انرژی است. طرح «کارور گاز» یا «کارور انرژی» در همین چارچوب مطرح می‌شود؛ طرحی که می‌خواهد با استفاده از ظرفیت بخش خصوصی، شرکت‌های تخصصی و سازوکارهای اقتصادی، مصرف گاز را بدون الزام به افزایش قیمت حامل‌های انرژی کاهش دهد.

کارور گاز را می‌توان یک مجری تخصصی در حوزه بهینه‌سازی مصرف گاز دانست. در این مدل، شرکت‌ها یا نهادهای تخصصی وارد پروژه‌های کاهش مصرف می‌شوند و با اجرای اقداماتی مانند بهینه‌سازی موتور،خانه‌ها، اصلاح سیستم‌های گرمایشی، نصب تجهیزات کنترل هوشمند، عایق‌کاری، ارتقای رانندمان تجهیزات و آموزش مصرف‌کنندگان، میزان مصرف گاز را کاهش می‌دهند.تفاوت مهم این طرح با روش‌های سنتی صرفه‌جویی در این است که کارور گاز صرفاً توصیه‌کننده یا ناظر نیست؛ بلکه مسئولیت اجرای پروژه و تحقق صرفه‌جویی را بر عهده می‌گیرد. در واقع، کارور باید نشان دهد که اقدام واقعاً به کاهش مصرف منجر شده‌است.اگر صرفه‌جویی محقق شود، بخشی از ارزش اقتصادی آن می‌تواند به عنوان درآمد یا پاداش به کارور پرداخت شود.به بیان ساده، در طرح کارور گاز، کاهش مصرف انرژی به یک فعالیت اقتصادی تبدیل می‌شود. یعنی همان‌گونه که تولید گاز ارزش اقتصادی دارد، مصرف‌کردن یا جلوگیری از هدررفت گاز نیز ارزشمند تلقی می‌شود.اهمیت این طرح زمانی روشن می‌شود که به وضعیت مصرف گاز در کشور توجه کنیم. بخش قابل توجهی از گاز طبیعی در ایران در بخش خانگی، تجاری و ساختمان‌ها مصرف می‌شود. در فصل سرد سال، مصرف گاز خانگی افزایش شدیدی پیدا می‌کند و همین مسئله فشار زیادی بر شبکه گاز وارد می‌سازد. در نتیجه، برای حفظ پایداری شبکه و تأمین گاز خانوارها، گاهی گاز صنایع یا نیروگاه‌های محدود می‌شود.این محدودیت‌ها فقط یک مسئله فنی نیست، بلکه پیامد اقتصادی دارد. کاهش گاز،سالی به صنایع می‌تواند تولید را کاهش دهد، هزینه بنگاه‌ها را افزایش دهد و بر بازار کالاها اثر نگذارد. از طرف دیگر، اگر نیروگاه‌ها با کمبود گاز روبه‌رو شوند، ممکن است به سوخت‌های جایگزین مانند گازوئیل یا مازوت روی بیاورند که پیامدهای زیست‌محیطی و اقتصادی قابل توجهی دارد.در چنین شرایطی، هر مقدار صرفه‌جویی در مصرف گاز، به‌ویژه در بخش خانگی و تجاری، می‌تواند به آزادسازی گاز برای بخش‌های مولد اقتصاد کمک کند.اگر کارورهای گاز بتوانند مصرف ساختمان‌ها، موتورخانه‌ها و تجهیزات مصرف را کاهش دهند،

بخشی از فشار از روی شبکه برداشته می‌شود و امکان تأمین پایدار تر انرژی برای صنایع و نیروگاه‌ها فراهم خواهد شد.یکی از نکات مهم در تحلیل طرح کارور گاز این است که بهینه‌سازی مصرف در بسیاری از موارد از افزایش تولید ارزان‌تر و سریع‌تر است. برای افزایش تولید باید میدان جدید توسعه یابد، چاه حفاری شود، پالایشگاه ساخته یا توسعه داده شود، خطوط انتقال تقویت شود.

از سوی دیگر، استفاده از گازهای همراه تنها به افزایش عرضه گاز محدود نمی‌شود. این گازها می‌توانند به عنوان خوراک صنایع پتروشیمی، سوخت نیروگاه‌ها یا حتی برای تزریق به مخازن نفتی مورد استفاده قرار گیرند. به همین دلیل، جمع‌آوری آن‌ها علاوه بر تقویت امنیت انرژی، به ایجاد ارزش افزوده در زنجیره صنعت نفت و گاز نیز کمک می‌کند.

♥ چرا جمع‌آوری گازهای همراه سریع‌ترین گزینه جبرانی است؟

در شرایطی که بخشی از ظرفیت تولید یا فرآوری گاز کشور با اختلال مواجه شده است، زمان به یکی از مهم‌ترین متغیرهای تصمیم‌گیری تبدیل می‌شود. بسیاری از راهکارهای افزایش عرضه گاز، مانند توسعه میادین جدید، احداث پالایشگاه‌های بزرگ یا اجرای پروژه‌های عظیم زیرساختی، به سرمایه‌گذاری سنگین و دوره‌های زمانی طولانی نیاز دارند. در مقابل، پروژه‌های جمع‌آوری گازهای همراه در بسیاری از موارد می‌توانند در مدت زمان کوتاه‌تری به نتیجه برسند.

یکی از دلایل این موضوع آن است که این گازها هم‌اکنون در میادین نفتی تولید می‌شوند و تنها نیازمند ایجاد یا تکمیل زیرساخت‌های جمع‌آوری و انتقال هستند. احداث خطوط لوله کوتاه، نصب کمپرسورهای تقویتی، تکمیل واحدهای تفکیک و اتصال به تأسیسات فرآوری موجود از جمله اقداماتی است که می‌تواند در مدت زمان نسبتاً کوتاهی اجرا شود. به همین دلیل، بسیاری از پروژه‌های جمع‌وری گازهای همراه در مقایسه با سایر طرح‌های توسعه‌ای صنعت گاز، از دوره اجرای کوتاه‌تری برخوردارند. مزیت دیگر این رویکرد، هزینه سرمایه‌گذاری نسبتاً پایین‌تر آن در مقایسه با ایجاد ظرفیت تولید جدید است. توسعه یک میدان گازی یا احداث یک پالایشگاه بزرگ به سرمایه‌گذاری‌های چند میلیارد دلاری نیاز دارد، در حالی که پروژه‌های جمع‌آوری گازهای همراه در بسیاری از موارد با سرمایه‌گذاری محدودتری قابل اجرا هستند و بازگشت سرمایه آن‌ها نیز سریع‌تر اتفاق می‌افتد.

علاوه بر این، استفاده از گازهای همراه می‌تواند به کاهش فشار بر سایر بخش‌های سیستم انرژی کمک کند. در سال‌هایی که با کمبود گاز روبه‌رو بودیم، نیروگاه‌ها ناچار شده‌اند بخشی از سوخت خود را از نفت‌کوره یا گازوئیل تأمین کنند. این موضوع علاوه بر هزینه اقتصادی بالا، پیامدهای زیست‌محیطی قابل توجهی نیز به همراه دارد. افزایش عرضه گاز از محل گازهای همراه می‌تواند تا حدی از این وضعیت جلوگیری کند و نیاز به مصرف سوخت‌های مایع را کاهش دهد.

♥ الزامات اجرایی برای تبدیل یک ظرفیت بالقوه به عرضه واقعی

اگرچه اهمیت جمع‌آوری گازهای همراه در سطح کارشناسی تا حد زیادی مورد توافق است، اما تبدیل این ظرفیت بالقوه به عرضه واقعی گاز نیازمند مجموعه‌ای از اقدامات اجرایی هماهنگ است. نخستین گام در این مسیر، شناسایی دقیق میادین و پروژه‌هایی است که بیشترین ظرفیت بازیابی گاز را در کوتاه‌ترین زمان ممکن دارند. همه پروژه‌های جمع‌آوری گاز همراه از نظر حجم گاز قابل بازیافت، فاصله تا زیرساخت‌های موجود و پیچیدگی فنی یکسان نیستند؛ بنابراین لازم است پروژه‌ها بر اساس معیارهایی مانند سرعت اجرا، هزینه سرمایه‌گذاری و میزان گاز قابل بازیافت اولویت‌بندی شوند.

گام دوم، تسهیل فرآیندهای قراردادی و تأمین مالی است. در برخی موارد، طولانی بودن روندهای اداری یا پیچیدگی مدل‌های قراردادی می‌تواند اجرای پروژه‌ها را با تأخیر مواجه کند. در شرایطی که کشور با احتمال تشدید ناترازی گاز روبه‌رو است، لازم است سازوکارهایی برای تسریع تصمیم‌گیری و کاهش بروکراسی در پروژه‌های جمع‌آوری گازهای همراه در نظر گرفته شود.

موضوع دیگر، تأمین تجهیزات کلیدی مانند کمپرسورها، خطوط لوله و واحدهای فرآوری است. بسیاری از پروژه‌های جمع‌آوری گاز همراه به تجهیزات تخصصی نیاز دارند و هرگونه تأخیر در تأمین این تجهیزات می‌تواند زمان اجرای پروژه را افزایش دهد. بنابراین هماهنگی میان بخش‌های مختلف صنعت نفت و همچنین استفاده از ظرفیت سازندگان داخلی می‌تواند نقش مهمی در پیشبرد این پروژه‌ها ایفا کند. در کنار این موارد، ایجاد یک ساختار مدیریتی متمرکز برای پیشی پیشرفت پروژه‌ها نیز اهمیت دارد. تشکیل یک کارگروه یا ستاد ویژه برای پیگیری طرح‌های جمع‌آوری گازهای همراه می‌تواند به رفع سریع‌تر موانع اجرایی و تسریع در بهره‌برداری از پروژه‌ها کمک کند.در پایان باید یادآور شد که کاهش احتمالی ظرفیت تولید یا فرآورش گاز در کشور، به‌ویژه در شرایطی که تقاضا در ماههای سرد سال به اوج خود می‌رسد، می‌تواند چالش‌های جدی برای پایداری شبکه انرژی ایجاد کند. تجربه سال‌های گذشته نشان داده است که ناترازی گاز تنها یک مسئله فنی در بخش انرژی نیست، بلکه پیامدهای گسترده‌ای در حوزه صنعت، تولید برق، محیط زیست و حتی رفاه عمومی به همراه دارد. از این رو، مدیریت این وضعیت نیازمند مجموعه‌ای از اقدامات هماهنگ در بخش عرضه و تقاضاست.در میان گزینه‌های مختلفی که برای جبران کسری گاز مطرح می‌شود، جمع‌آوری گازهای همراه نفت از جایگاه ویژه‌ای برخوردار است. این گازها در حال حاضر در بسیاری از میادین نفتی کشور تولید می‌شوند و بخشی از آن‌ها به دلیل محدودیت زیرساختی به طور کامل مورد استفاده قرار نمی‌گیرد. بازیابی این منابع می‌تواند در مدت زمان نسبتاً کوتاهی به افزایش عرضه گاز کمک کند و فشار بر شبکه سراسری را کاهش دهد.علاوه بر نقش آن در مدیریت ناترازی گاز، جمع‌آوری گازهای همراه مزایای دیگری نیز به همراه دارد. کاهش فلرینگ، افزایش بهره‌وری در صنعت نفت، ایجاد خوراک برای صنایع پایین‌دستی و کاهش مصرف سوخت‌های مایع در نیروگاه‌ها از جمله پیامدهای مثبت این رویکرد است. به همین دلیل، بسیاری از کشورها در سال‌های اخیر برنامه‌های گسترده‌ای برای کاهش سوزاندن گازهای همراه و استفاده بهینه از این منابع اجرا کرده‌اند.

در مجموع می‌توان گفت که تسریع در اجرای پروژه‌های جمع‌آوری گازهای همراه، نه‌تنها یک اقدام کوتاه‌مدت برای عبور از شرایط ناترازی، بلکه گامی مهم در جهت ارتقای بهره‌وری و تاباوری بخش انرژی کشور است. اگر این پروژه‌ها با اولویت‌بندی صحیح، تأمین مالی مناسب و هماهنگی نهادی به اجرا درآیند، می‌توانند نقش قابل توجهی در تقویت امنیت انرژی کشور و کاهش فشار بر شبکه گاز در فصول سرد سال ایفا کنند.

در حاشیه اجلاس بین‌المللی انرژی در بیشکک، ایران و قرقیزستان، بر تدوین نقشه راه مشترک، توسعه همکاری‌های فنی و تبادل تجربیات در حوزه مدیریت مصرف و نوسازی شبکه برق تأکید کرد.

در حاشیه اجلاس بین‌المللی انرژی در بیشکک، نشست مشترکی با حضور مصطفی رحبی مشهدی، معاون وزیر نیرو در امور برق و انرژی، حمیدرضا ظهیری، قائم‌مقام سازمان انرژی‌های تجدیدپذیر و بهره‌وری انرژی برق (ساتبا)، غلامحسین یادگاری سفیر جمهوری اسلامی ایران در قرقیزستان و وزیر انرژی این کشور برگزار شد.

در این دیدار، آخرین دستاوردها و اقدامات جمهوری اسلامی ایران در توسعه و احداث نیروگاه‌های تجدیدپذیر، افزایش ظرفیت تولید برق پاک و بهره‌گیری از توانمندی شرکت‌های فنی و مهندسی داخلی تشریح شد. همچنین طرف ایرانی آمادگی خود را برای انتقال تجربیات و دانش فنی در حوزه انرژی‌های تجدیدپذیر به قرقیزستان اعلام کرد.

وزیر انرژی قرقیزستان با استقبال از تجربیات ایران در توسعه انرژی‌های تجدیدپذیر، بر علاقمندی کشورش برای گسترش همکاری‌ها در این حوزه تأکید کرد و خواستار بهره‌گیری از توان فنی و مهندسی شرکت‌های ایرانی در اجرای طرح‌های مرتبط شد.در ادامه این نشست، طرفین بر تدوین نقشه راه همکاری‌های مشترک، توسعه تعاملات فنی و مهندسی، حضور فعال شرکت‌های دانش‌بنیان ایرانی در پروژه‌های زیرساختی قرقیزستان و تبادل تجربیات در حوزه مدیریت مصرف و نوسازی شبکه برق تأکید کردند.

چارچوب تازه برای مدیریت مصرف گاز

مدیریتی با فناوری به کاهش مصرف کمک می‌کنند.رحبی اعلام می‌کند که تاکنون ۶۹ شرکت کارور شناسایی و برای آنها مجوز مصرف صادر شده است. این شرکت‌ها تاکنون ۸۱ قرارداد با شرکت‌های گاز استانی منعقد کرده‌اند و در ۲۹ استان کشور فعالیت دارند. به گفته او، ایجاد زیرساخت‌هایی مانند امکان معامله صرفه‌جویی در بورس انرژی، سازوکارهای اندازه‌گیری و راستی‌آزمایی صرفه‌جویی و نیز جذب سرمایه‌گذاران، از مهم‌ترین مقدمات اجرای این طرح بوده است.

♥ دامنه اجرا از ساختمان تا صنعت

به گفته مدیر انرژی و کربن شرکت ملی گاز، فعالیت شرکت‌های کارور تنها به بخش خانگی محدود نیست و این شرکت‌ها در بخش‌های تجاری، کشاورزی و صنعتی نیز حضور دارند. گالخانه،نانوایی‌های سنتی، رستوران‌ها، صنایع آجر، سیمان، سرامیک و شیشه، مساجد، مراکز آموزشی، ساختمان‌های دولتی، موتورخانه‌ها و حتی نیروگاه‌ها از جمله حوزه‌هایی هستند که برای اجرای پروژه‌های بهینه‌سازی مصرف در آنها برنامه‌ریزی شده است.وی همچنین از فعالیت تعدادی از شرکت‌های کارور در حوزه اقتصاد رفتاری خبر می‌دهد و می‌گوید:«هرچی از این شرکت‌ها یا مشوق‌های مالی، برخی با اجرای برنامه‌های مسئولیت اجتماعی و محیط‌زیستی و برخی دیگر از طریق ابزارهای بازی‌وارسازی، مشترکان را به کاهش مصرف ترغیب می‌کنند.» به گفته او، شرکت ملی گاز در مدل فعالیت این شرکت‌ها دخالت نمی‌کند و تلاش دارد از ظرفیت‌های علمی و خلاقیت بخش خصوصی برای مدیریت مصرف بهره بگیرد. به گفته وی، با انجام همین اصلاح ساده، مصرف گاز یک ساختمان بین ۳۰ تا ۴۰ درصد کاهش یافت؛ موضوعی که نشان می‌دهد استفاده از دانش تخصصی و اصلاحات همدغد می‌تواند بدون هزینه‌های سنگین، صرفه‌جویی قابل توجهی در مصرف انرژی ایجاد کند.

♥ یک مدل برد – برد برای چند ذی‌نفع

به گفته رحبی، مکانیزم‌های بازارمحور بهینه‌سازی مصرف انرژی، یک بازی چندجانبه برد – برد هستند که در آن چند گروه به‌طور هم‌زمان منفع می‌شوند. اولین ذی‌نفع این طرح خود مصرف‌کننده است؛ زیرا هزینه اجرای اقدامات بهینه‌سازی عمدتاً توسط شرکت‌های کارور یا از طریق توافق‌های میان آنها تأمین می‌شود و مشترک‌الزاما هزینه مستقیمی پرداخت نمی‌کند. از س‌وی دیگر، با کاهش مصرف، مبلغ قبض گاز مشترک نیز کمتر می‌شود. دومین ذی‌نفع، شرکت‌های کارور هستند که با شکل‌گیری این بازار، فرصت اشتغال، سرمایه‌گذاری و کسب درآمد برای آنها فراهم شده است.

رحبی سومین برنده این مدل را نظام حکمرانی انرژی کشور می‌داند؛ چراکه در این سازوکار، گاز از بخش‌های غیرمولد به سمت بخش‌های مولد اقتصاد هدایت می‌شود و بهره‌وری مصرف انرژی در سطح ملی افزایش پیدا می‌کند.

به گفته او، چهارمین ذی‌نفع، واحدهای تولیدی هستند که به دلیل محدودیت‌های تأمین گاز،

مهار مشعل‌ها؛ راهکار جبران کسری گاز

لیلا جلیلووند – آسیب‌پذیگی بخشی از تأسیسات پارس جنوبی خطر تشدید ناترازی گاز در زمستان را افزایش داده است؛ در چنین شرایطی، تسریع در جمع‌آوری گازهای همراه نفت می‌تواند سریع‌ترین راهکار برای جبران ناترازی باشد.

نفت و گاز تبدیل شود.

♥ گازهای همراه؛ منبعی مغفول در سبد انرژی کشور

گازهای همراه نفت به گازهایی گفته می‌شود که در جریان استخراج نفت از مخازن زیرزمینی آزاد می‌شوند. این گازها در بسیاری از میادین نفتی جهان به عنوان یک منبع ارزشمند انرژی مورد استفاده قرار می‌گیرند و با احداث تأسیسات جمع‌آوری، فشرده‌سازی و فرآوری، به شبکه گاز، صنایع پتروشیمی و نیروگاه‌ها منتقل می‌شوند. با این حال، در برخی مناطق نفت‌خیز، به‌ویژه در گذشته، به دلیل نبود زیرساخت‌های مناسب یا توجهی اقتصادی محدود، بخشی از این گازها سوزانده شده است؛ پدیده‌ای که در صنعت نفت با عنوان «فلرینگ» شناخته می‌شود.

سوزاندن گازهای همراه علاوه بر آثار زیست‌محیطی، به معنای از دست رفتن یک منبع قابل توجه انرژی نیز هست. در شرایطی که بسیاری از کشورها برای تأمین انرژی با چالش روبه‌رو هستند، اتلاف چنین منبعی از منظر اقتصادی و مدیریتی قابل توجهی نیست. به همین دلیل، طی سال‌های گذشته در سطح جهانی تلاش‌های گسترده‌ای برای کاهش فلرینگ و افزایش بهره‌برداری از گازهای همراه صورت گرفته است.

در ایران نیز بخش قابل توجهی از گازهای همراه در میادین نفتی مناطق جنوب و جنوب غرب کشور تولید می‌شود. هرچند در سال‌های اخیر اقداماتی برای توسعه واحدهای جمع‌آوری و فرآوری این گازها انجام شده، اما هنوز ظرفیت‌های قابل توجهی وجود دارد که می‌تواند وارد چرخه مصرف شود. اهمیت این موضوع زمانی بیشتر نمایان می‌شود که بدانیم حتی بازیابی بخشی از این گازها می‌تواند در مقیاس چندین میلیون مترمکعب در روز به عرضه گاز کشور اضافه کند؛ رقمی که در شرایط ناترازی، نقش تعیین‌کننده‌ای در پایداری شبکه انرژی خواهد داشت.

گسترش همکاری‌های انرژی تجدیدپذیر ایران و قرقیزستان

در حاشیه اجلاس بین‌المللی انرژی در بیشکک، ایران و قرقیزستان، بر تدوین نقشه راه مشترک، توسعه همکاری‌های فنی و تبادل تجربیات در حوزه مدیریت مصرف و نوسازی شبکه برق تأکید کرد.

فاز جدید بهینه‌سازی مصرف گاز در کشور با محوریت سازوکارهای بازارمحور، توسعه فعالیت شرکت‌های کارور و اجرای پروژه‌های فنی و مدیریتی در بخش‌های مختلف آغاز شده است؛ برنامه‌ای که شرکت ملی گاز آن را یکی از مسیرهای اصلی افزایش بهره‌وری و کاهش اتلاف انرژی در آستانه فصل سرد می‌داند. صرفه‌جویی و بهینه‌سازی مصرف انرژی از مسیرهای مختلفی قابل اجراست که بخشی از آنها بر پایه مکانیزم‌های بازار طراحی شده‌اند. این مکانیزم‌ها بر پایه تعیین خط مبنا برای هر مشترک شکل می‌گیرند؛ خطی که با توجه به سوابق مصرف سال‌های گذشته، شرایط دمایی و محدودیت‌های عرضه گاز تعیین می‌شود و هر میزان کاهش مصرف نسبت به آن، به‌عنوان صرفه‌جویی قابل اندازه‌گیری شناخته خواهد شد. در این مدل، صرفه‌جویی فقط یک توصیه عمومی نیست، بلکه می‌تواند ارزش اقتصادی پیدا کند. علی‌اصغر رحبی، مدیر انرژی و کربن شرکت ملی گاز می‌گوید:«در کنار اجرای طرح شرکت‌های کارور و توسعه مکانیزم‌های بازارمحور برای مدیریت مصرف، شرکت ملی گاز مجموعه‌ای از برنامه‌های مستقل را نیز در حوزه بهینه‌سازی مصرف انرژی دنبال می‌کند که هدف آنها کاهش مصرف گاز در بخش‌های مختلف کشور است.»

♥ سه مسیر اصلی برای تحقق صرفه‌جویی

رحبی با اشاره به تجربه کشورهای توسعه‌یافته می‌گوید:«کشورهایی که از مکانیزم‌های بازار برای بهینه‌سازی مصرف استفاده کرده‌اند، عمدتاً از سه دسته اقدام بهره می‌برند: اقدامات فنی، اقدامات مدیریتی و اصلاح رفتار مصرف.»

به گفته وی، اولین دسته به حوزه فنی و تکنولوژیک مربوط می‌شود. برای مثال، در یک ساختمان مسکونی می‌توان با اصلاح سیستم موتورخانه، جایگزینی تجهیزات قدیمی با فناوری‌های جدید و افزایش رانندمان تجهیزات گرمایشی، مصرف گاز را کاهش داد.

او توضیح می‌دهد:«سیستم‌های قدیمی موتورخانه‌ای نسبت به فناوری‌های امروز مصرف بیشتری دارند و نوسازی آنها می‌تواند صرفه‌جویی قابل توجهی ایجاد کند، هرچند این اقدامات معمولاً هزینه‌برتر از سایر روش‌ها هستند.»

دسته دوم، اقدامات مدیریتی است. او در توضیح این بخش بیان می‌کند:«مدارس یا اداراتی که در برخی روزها تعطیل هستند، می‌توان با نصب یک کیت ساده و کم‌هزینه، زمان فعالیت موتورخانه را تنظیم کرد تا گرمایش تنها در زمان نیاز برقرار باشد.» به گفته وی، این دسته از اقدامات بیش از آنکه نیازمند تغییر فناوری باشند، بر مدیریت مصرف تکیه دارند و با هزینه‌ای کمتر، در کوتاه‌مدت نتیجه می‌دهند.سومین دسته اقدامات نیز به حوزه رفتار مصرف مربوط می‌شود. رحبی یادآور می‌شود که با گسترش شبکه گاز،سانی، الگوی مصرف خانوارها تغییر کرده و در بسیاری موارد، فضای بیشتری به‌طور هم‌زمان گرم می‌شود. به گفته او، اصلاح رفتار مصرف‌کنندگان و فرهنگ‌سازی در این زمینه، هر چند زمان‌بر است، اما می‌تواند در کاهش مصرف نقش مهمی ایفا کند.

♥ «کارور»؛ بازوی اجرایی مدل بازارمحور

در راستای اجرای مدل‌های مبتنی بر بازار برای مدیریت مصرف گاز، شرکت ملی گاز زمینه فعالیت شرکت‌های خصوصی موسوم به «کارور» را فراهم کرده است؛ شرکت‌هایی که وظیفه دارند با شناسایی ظرفیت‌های صرفه‌جویی، مصرف گاز را در بخش‌های مختلف کاهش داده و صرفه‌جویی ایجاد شده را وارد بازار انرژی کنند. مدیر انرژی و کربن شرکت ملی گاز با تشریح سازوکار این طرح می‌گوید:«هر مشترکی که بتواند مصرف خود را نسبت به خط مبنا تعیین‌شده کاهش دهد، این امکان را خواهد داشت که حجم صرفه‌جویی ایجادشده را در بازار انرژی معامله کند. به همین منظور، شرکت ملی گاز با اخذ مصوبه دولت، زمینه ورود بخش خصوصی به این حوزه را فراهم کرده تا شرکت‌های کارور به‌عنوان بازوی اجرایی این مدل فعالیت کنند.» به گفته وی، این شرکت‌ها باید علاوه بر دانش فنی و مدیریتی، توان تحلیل داده و پیش‌بینی الگوی مصرف را نیز داشته باشند. آنها با استفاده از سوابق مصرف مشترکان و ابزارهای تحلیل داده، ظرفیت‌های صرفه‌جویی را شناسایی کرده و از طریق راهکارهای فنی،

روزنامهٔ مراغه‌ای در اقتصاد

شنبه ۳۰ خرداد ۱۴۰۵
شماره ۹۳۸
www.marzeghtesad.ir

✧ استرالیا در دام پرس خفه شد

آمریکا این بازی را با ضربه‌نگی متفاوت آغاز کرد- جایی که انتخاب کرد بازی را نند، عمودی و بی‌ملاحظه آغاز کند. پرس از جلو مثل موجی کوتاه اما کوبنده بالا آمد و استرالیا را پیش از آن که در زمین مستقر شود، به اشتباه کشاند؛ گل‌یخودی برجس، فقط یک حادثه نبود، امضای همان فشار برنام‌ریزی‌شده بود. در غیاب پولیسچ، آمریکا به‌جای ستارم‌محوری، به یک ارکستر تبدیل شد؛ هر خط، نت خودش را به‌موقع نواخت. گردش توپ با حداقل مکث، ریتم دفاع استرالیا را شکست و فضاها یکی‌یکی باز شدند. باوگان در این میان، شبیه یک مهاجم کلاسیک نبود؛ بیشتر به یک «مختل‌کننده نظم» شباهت داشت. مدام بین خطوط لغزید، مدافعان را از جای‌شان بیرون کشید و به لمس‌های کوتاه، جریان حمله را زنده نگه داشت. استرالیا با بازی مستقیم و اتکا به توپ‌های بلند سعی کرد معادله را ساده کند، اما سادگی در برابر این نسخه از آمریکا جواب نداد. دروازه بیج تا مرز فروپاشی رفت و در نهایت ضربه دوم تیر خلاص را زد. بانگی بازی را پیش از رسیدن به گرهِ اصلی گروهِ مستند؛ حالا برای صدرنشینی، فقط یک تساوی کافی است. این پیروزی، صرفاً عبور از یک مرحله نبود؛ خط و نشانی متفاوت بود از تیمی که یاد گرفته چطور بی‌سروصدا، خطرناک باشد.

■

✧ اسکاتلند در شوک گل زودهنگام

مارکش بازی را با یک لحظه برق‌آسا آغاز کرد؛ گلی زودهنگام که هنوز بازی شکل نگرفته، سرنوشتش را تغییر داد. این گل، بیش از آن که صرفاً یک برتری عددی باشد، ضربی روانی به اسکاتلند زد. تیمی که از همان ابتدا مجبور شد دنبال بازی بدود پس از این شروع تند، مارکش هوشمندانه عقب نشست و کنترل را به شکل دیگری در دست گرفت. فاصله خطوط کم و فضاها بسته شد و اسکاتلند با وجود در اختیار داشتن توپ، راهی به دروازه پیدا نکرد. مالکیتی که بی‌خطر بود و شوت‌هایی که بیشتر از آن که تهدید باشند، رفع تکلیف به نظر می‌رسیدند. در میانه میدان، براهیمس با پاس‌های دقیقش جریان بازی را هدایت می‌کرد؛ پاس‌هایی که دفاع را از تعادل خارج می‌کردند. سایباری هم با هوش حرکتی و زمان‌بندی مناسب، در همان فرصت ابتدایی بهترین استفاده را برد؛ بازیکنی که حالا به یکی از چهره‌های برجسته این تورنمنت تبدیل شده است. نبود النصری هم در این ساختار تیمی، چندان به چشم نیامد. مارکش نشان داد که برای بردن، همیشه نیاز به حمله مداوم نیست؛ گاهی یک ضربه به‌موقع سانس مدیریت بازی، کافی است. اسکاتلند اما پیش از دیدار سخت با برزیل، باید پاسخ‌های بهتری پیدا کند.

■

✧ معجزه به سبک پاراگوئه

این بازی، روایت تناقض بود؛ از آن مسابقه‌هایی که آمار فریاد می‌زند، اما نتیجه آرام و بی‌رحم روی تابلوی سانس می‌شنوید. ترکیه حمله کرد، شلیک کرد، اصرار ورزید؛ ۶۲ بار در دروازه را کوبید، اما هیچ‌کدام کلید نكشد. پاراگوئه اما فقط یک بار، آن هم در همان ابتدای ابتدایی، قفل را باز کرد و بعد، کلید را دور انداخت.

گل گالازا در ثانیه ۶۴، فقط یک شروع سریع نبود؛ یک «نی‌فعلی هفتمند» بود. در چهار دقیقه‌ی که در آن هم گل زد و هم کارت گرفت، چهره‌ی از کینه‌داس ساخت که روی ریز کنترل و آشوب بازی می‌کند. بعد از آن، پاراگوئه به عقب خزید؛ نه از سر ترس، بلکه برای ساختن یک دیوار فشرده و خفه‌کننده.

ترکیه با مالکیت بالا و شوت‌های بر تعداد، بیشتر به تیمی شبیه بود که «می‌خواهد» گل بزند، نه تیمی که «می‌داند چگونه» گل بزند. تصمیم‌های عجولانه، ضربات بی‌دقت و کمبود خلاقیت در لحظه آخر، همه دست به دست هم دادند تا این حمله بی‌پایان، بی‌ثمر بماند.

قانون نانوشته فوتبال دوباره تکرار شد: همیشه تیمی که بیشتر می‌زند، برنده نیست. پاراگوئه، حتی با ۱۰ نفر، بازی را نه با توپ، بلکه با زمان را تمرکز برد. ترکیه اما، با این شکست، به شکلی باورنکردنی از تورنمنت کنار رفت؛ حریفی که از هر شگفتی، شگفت‌انگیزتر است.

■

✧ هائیتی در قفس طلایی!

برزیل این بازی را با آرامش یک تیم بزرگ مدیریت کرد، نه عجله‌ای برای گل زدن داشت و نه نیازی به هیجان اضافه. از همان دقایق ابتدایی، مالکیت توپ به شکلی طبیعی در اختیار سلسائو قرار گرفت و هائیتی بیشتر در نقش تیمی قرار گرفت که باید بدود تا فقط فاصله‌ها را کمتر کند. گل‌هاناتیجه فشار لحظه‌ای نبودند، بلکه حاصل تداوم در پاسکاری و باز کردن آرام فضاها بودند. برزیل با ریتمی کنترل‌شده بازی را جلو برد؛ هر چه زمان گذشت، زمین برای هائیتی کوچک‌تر و مسیرها بسته‌تر شد. در چنین شرایطی، مقاومت بیشتر شبیه عقب‌نشینی طولانی بود تا یک برنامه تاکتیکی واقعی. در این میان، ورود رایان ۱۹ ساله یکی از نکات مهم بازی بود؛ بازیکنی که خیلی زود خودش را در جریان یک تیم بزرگ پیدا کرد و نشان داد برزیل همچنان به جوان‌ها اعتماد می‌کند، حتی در سطح جام جهانی. حضور او در جمع جوان‌ترین‌های تاریخ این رقابت‌ها، دامنه همان سنت هوشیگی فوتبال برزیل است. وینیسیموس هم بار دیگر نقش تعیین‌کننده‌اش را نشان داد؛ بازیکنی که هم در گل‌سازی و هم در تمام‌کنندگی تأثیر گذاشت و جریان بازی را در لحظات حساس تغییر داد.

ایران در مسابقه اول خود در این گروه نشان داد که در فاز حمله، تیمی زنده و خطرناک است و توان خلق موقعیت دارد، اما در فاز دفاعی همچنان با چالش فاصله بین خطوط و ناهماهنگی در زمان انتقال‌ها روبه‌روست. همین مسأله اگر مقابل تیمی مثل بلژیک تکرار شود، می‌تواند خیلی سریع به یک نقطه آسیب‌پذیر تبدیل شود. در سمت مقابل، بلژیک با وجود تساوی برابر مصر، همچنان تیمی با کیفیت فردی و ساختاری بالاست؛ و با حضور بازیکنانی مثل کوین دی‌بروینه، روملو لو کاکو و جرمی دوکو در هر لحظه می‌تواند جریان بازی را تغییر دهد و از کوچک‌ترین فضاها بیشترین بهره را ببرد.

آرایش تیمی ایران در بازی اول با ساختاری نزدیک به ۴-۳-۳ وارد زمین شد که در فاز دفاعی به ۴-۴-۱ یا ۴-۴-۱ تبدیل می‌شد، اما مشکل اصلی نه در شکل کلی، بلکه در فاصله بین هافبک دفاعی و خط دفاع بود؛ جایی که باعث شد حریف بتواند بین خطوط ایران بازی کند و به محوطه نزدیک شود. در فاز حمله، ایران زمانی که توپ را سریع به نیم‌فضاها رساند، توانست خطرناک ظاهر شود، اما هنوز در ایجاد فشار مستمر و کنترل ریتم بازی ضعف دارد.

بلژیک هم در بازی اول با آرایش ۴-۳-۳ شروع کرد و در جریان مسابقه به شکلی سیال به ۴-۳-۲ یا ۴-۳-۲ تغییر وضعیت داد؛ جایی که کوین دی‌بروینه عقب‌تر می‌آید و نقش مغز متفکر را در اختیار می‌گیرد. مشکل این تیم در دیدار برابر مصر بیشتر در سرعت تبدیل مالکیت به موقعیت بود، نه در کیفیت ساختاری؛ یعنی تیمی که توپ را خوب حفظ می‌کند اما همیشه سریع و کشنده تمام نمی‌کند، با این حال همچنان در فاز فردی بسیار خطرناک است.

برای ایران، در بازی مقابل بلژیک، تغییر اصلی باید در منطق دفاعی باشد، نه فقط در نفارت. بهترین نسخه در این بازی همچنان ۴-۳-۲ یا ۴-۳-۱ در شروع بازی است، اما در فاز بدون توپ باید به ۴-۱-۴ یا ۴-۱-۳ فشرده تبدیل شود تا مرکز زمین کاملاً بسته شود و دی‌بروینه فضای بین خطوط را از دست بدهد. یکی از هافبک‌ها باید نقش کاملاً تخریبی و سایه مستقیم روی او داشته باشد تا اجازه ندهد بازی از مرکز زمین هدایت شود.

در کنار مها، ایران باید با دقت بیشتری عمل کند، چون بخش مهمی از تهدید بلژیک از حرکت‌های انفجاری جرمی دوکو و نفوذ از نیم‌فاضاها شکل می‌گیرد. فول‌بک‌ها نباید بی‌گدار جلو بروند و باید همیشه یک لایه پوششی پشت خود داشته باشند تا روملو لو کاکو در فضای پشت مدافعان تغذیه نشود. کنترل عمق خط دفاعی در این مسابقه حیاتی است، چون بلژیک حتی با یک پاس عمقی می‌تواند ساختار دفاعی را به هم بریزد.

در فاز حمله، ایران نمی‌تواند صرفاً منتظر ضدحمله بماند، اما در عین حال نباید وارد مالکیت بی‌هدف شود. بهترین راهکار استفاده از انتقال‌های سریع است؛ یعنی به محض گرفتن توپ، در دو یا سه پاس به پشت فول‌بک‌های بلژیک حمله شود، جایی که فضای خالی ایجاد می‌شود. بازی مستقیم و هدفمند، به‌خصوص پشت خط دفاعی جلو کشیده بلژیک، می‌تواند یکی از محدود راه‌های واقعی ایجاد موقعیت باشد.

این بازی بیش از آن که جنگ ستارها باشد، نبرد نظم و تصمیم‌گیری است. ایران اگر بتواند ساختار دفاعی فشرده، کنترل مرکز زمین و استفاده هوشمندانه از لحظه‌های انتقال را کنار هم بگذارد، گرفتن امتیاز از بلژیک نه یک شگفتی، بلکه یک سناریوی کاملاً قابل اجرا خواهد بود؛ سناریویی که می‌تواند مسیر صعود را برای بوزها زنده نگه دارد.

روای صعود هنوز زنده است

✧ عرفان حمیدی – تساوی ایران برابر نیوزیلند در بازی اول و توقف بلژیک مقابل مصر، بازی‌های این گروه را به یک معادله کاملاً فشرده و حساس تبدیل کرده است؛ جایی که دیگر هیچ تیمی فرصت اشتباه ن‌دارد و هر امتیاز می‌تواند سرنوشت صعود را جابه‌جا کند.

نقاط قوت تیم ملی را تقویت کردیم

۴۸ ساعت سرنوشت‌ساز در انتظار سهمیه آسیایی

فوتبال ایران در آستانه یکی از مهم‌ترین تصمیمات حقوقی و اجرایی سال‌های اخیر قرار گرفته است تا تعیین تکلیف پرونده جنجالی دیدار گل‌گهر و چادرملو با حضور پررنگ پرسپولیس نقش برینند. در حالی که کمتر از ۴۸ ساعت تا پایان مهلت تعیین‌شده برای معرفی نمایندگان فوتبال ایران در رقابت‌های آسیایی باقی مانده است، همچنان پرونده دیدار جنجالی گل‌گهر سیرجان و چادرملو اردکان در کمیته استیناف فدراسیون فوتبال بالاتکلیف مانده و همین موضوع ابهام بزرگی را در تعیین سومین سهمیه ایران در آسیا ایجاد کرده است.پیش از این کمیته انضباطی رأی خود را درباره این مسابقه صادر کرده بود که در صورت تأیید نهایی می‌تواند تأثیر مستقیمی بر جدول رده‌بندی و تعیین تیم سوم ایران در مسابقات آسیایی داشته باشد. با این حال اعتراض چادرملو مبنی بر باخت انضباطی ۳ بر صفر باعث شد پرونده به کمیته استیناف ارجاع داده شود و اکنون همه چیز به تصمیم این مرجع قضایی بستگی دارد آنچه بر حساسیت موضوع افزوده، محدودیت زمانی موجود برای اعلام رسمی نمایندگان فوتبال ایران به کنفدراسیون فوتبال آسیاست. بر اساس برنامه‌ریزی‌های انجام‌شده از سوی کارگروه ویژه تعیین نماینده آسیایی از سوی فدراسیون، در صورتی که کمیته استیناف تا ۳۱ خردادماه رأی نهایی خود را صادر نکند، سازمان لیگ ناچار خواهد شد بر اساس وضعیت فعلی مسابقات درباره پایان فصل و معرفی تیم‌های حاضر در رقابت‌های آسیایی تصمیم‌گیری کند.در همین راستا، قرار است امروز شبیه جلسه‌ای محرمانه با حضور مسئولان فدراسیون فوتبال و سازمان لیگ برگزار شود تا آخرین وضعیت این پرونده و سناریوهای پیش رو مورد بررسی قرار گیرد. جلسه‌ای که می‌تواند مسیر تصمیم‌گیری در یکی از مهم‌ترین پرونده‌های ماه‌های اخیر فوتبال ایران را مشخص کند؛از سوی دیگر کمیته استیناف بر خلاف عرف معمول تصمیم به برگزاری ناگهانی جلسه فوق‌العاده در روز یکشنبه کرده است که این نشست می‌تواند بر ابهامات موضوع مبنی بر فشارهای جانبی برای صدور رای بیافزاید.

این در حالی است که باشگاه پرسپولیس در روزهای اخیر تمرینات خود را آغاز کرده و این موضوع نشان می‌دهد سرخ‌پوشان همچنان امیدوار هستند در صورت تغییر شرایط و نتایج احتمالی پرونده، شانس حضور در رقابت‌های آسیایی را به دست آورند چراکه گل‌گهر و چادرملو نیز در مواضع رسمی خود اعلام کرده‌اند تابع تصمیمات نهایی ارکان قضایی فدراسیون فوتبال خواهند بود.

با این حال، نگرانی اصلی مدیران فوتبال ایران به تبعات احتمالی هر تصمیم بازمی‌گردد. در صورتی که کمیته استیناف در ساعات پایانی و تحت فشار زمان، حکمی متفاوت از رای اولیه صادر کند، بدون تردید موج تازاری از اعتراض‌ها و حاشیه‌های حقوقی شکل خواهد گرفت. اتفاقی که می‌تواند فدراسیون فوتبال و سازمان لیگ را با چالش‌های جدیدی مواجه کند.

اکنون همه نگاه‌ها به اتاق کمیته استیناف فدراسیون فوتبال و همچنین نتیجه جلسه سازمان لیگ با مسئولان فدراسیون دوخته شده است که باید ظرف ساعات آینده انجام شود. تصمیمی که نه تنها سرنوشت سومین سهمیه آسیایی ایران را مشخص می‌کند، بلکه می‌تواند پایان رسمی فصل بیست‌وپنجم لیگ برتر را نیز رقم بزند. در چنین شرایطی، ۴۸ ساعت آینده شاید یکی از تعیین‌کننده‌ترین مقاطع فوتبال ایران در سال‌های اخیر باشد

مقابل بلژیک اشتباه ممنوع!

۱۸ قدم است و البته ندادن اجازه چرخش به او، هرچند کار خیلی سختی است. مدافعان باید سریع دو به یک شوند یعنی دفاع او را در فشار نند دارند و هافبک‌ها هم را دو به یک کنند. در ارسال‌ها نباید او را گم کنند چون جایگیری خیلی خوبی دارد و بین دفاع‌ها جا می‌گیرد و بنابراین مدافعان و گلر باید خیلی هوشیار باشند. بازی با بلژیک بازیکنان همه باید زیاد بدوند و پرس قوی داشته باشند تا بازیکنان باکیفیت بلژیک موقعیت و فرصت پیدا کنند.»

او در ادامه به توانمندی‌های کوین دی‌بروینه اشاره می‌کند؛ هافبکی که از نظر رضایی، حتی با افت احتمالی فیزیکی، همچنان مغز متفکر بلژیک است: «دی‌بروینه یکی از قوی‌ترین هافبک‌های دنیاست اما حالا سن و سال باعث شده تا او تحرک لازم را نداشته باشد. تیم وقتی توپ ندارد باید دی‌بروینه را پیدا کند و حتماً یک بازیکن نزدیک او حرکت کند تا اجازه ندهد برای هم‌تیمی‌هایش

پایان همکاری اوسمار و پرسپولیس قطعی است

فصل موفق‌ را روی نیمکت پرسپولیس پشت سر گذاشته، برای تمدید قرارداد و حضور در فصل ۱۴۰۶-۱۴۰۵ رقمی در حدود یک میلیون و ۴۰۰ هزار دلار درخواست کرده است.

این در حالی است که مدیران باشگاه پرسپولیس حاضر به پذیرش چنین رقمی نیستند و اختلاف میان پیشنهاد باشگاه و درخواست سرمربی برزیلی حدود ۴۰۰ هزار دلار برآورد می‌شود؛ فاصله‌ای که با شرایط فعلی، رسیدن به توافق را بسیار دشوار کرده است. با وجود این اختلاف، اوسمار در نشست با حادای موضوعی حرفه‌ای و اخلاق‌مدارانه اتخاذ کرده است. وی به مدیرعامل پرسپولیس اعلام کرده که مطابق تعهدات مندرج در قرارداد فعلی خود، تا زمان تعیین تکلیف نهایی مسابقات فصل جاری در کنار تیم خواهد ماند و وظایفش را به طور کامل انجام می‌دهد؛ بر همین اساس، اوسمار نه تنها تمرینات پرسپولیس را تا پایان رقابت‌های فصل جاری هدایت خواهد کرد، بلکه در تورنمنت سجان‌بای که قرار

سرمربی برزیلی پرسپولیس در نشست اخیر با مدیرعامل بر خواسته مالی‌اش برای تمدید قرارداد پافشاری کرد. اختلاف ۴۰۰ هزار دلاری طرفین، آغاز پروژه جذب دراگان اسکوچیچ را محتمل‌تر از همیشه کرده است.

در حالی که شایعات مختلفی درباره بازگشت اوسمار ویرا به تهران برای امضای قرارداد جدید با پرسپولیس مطرح شده بود، پیگیری‌های خبرنگار مهر نشان می‌دهد سفر سرمربی برزیلی سرخ‌پوشان ارتباطی با توافق نهایی برای ادامه همکاری نداشته و طرفین همچنان فاصله قابل توجهی در مذاکرات مالی دارند.

اوسمار در جلسه‌ای که پنجشنبه هفته گذشته با پیمان حدادی، مدیرعامل باشگاه پرسپولیس برگزار کرد، بار دیگر بر خواسته مالی خود برای فصل آینده تأکید داشته است. سرمربی برزیلی که

